



Ääsmäe Lasteaed

Ääsmäe Lasteaia õppekava



ÄÄSMÄE 2026

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
1. Õppekava koostamise põhimõtted	4
2. Lasteaia liik ja eripära	4
3. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid	4
4. Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus	5
4.1 Õppe- ja kasvatustegevuse üldpõhimõtted	5
4.2 Õpikäsitus	5
4.3 Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtted	6
4.4 Lõimitud õppe- ja kasvatustegevus ning õpikeskkonna kujundamine	6
4.5 Päevakava	7
4.6 Pedagoogiline dokumenteerimine	7
5. Lapse arengu hindamine	8
5.1 Lapse arengu hindamise ja toetamise põhimõtted	8
5.2 Hindamise kavandamine ja läbiviimine	8
5.3 Koolivalmiduse hindamine ja õppimiskohustuse edasilükkamine	8
6. Üldoskused ja nende toetamise üldpõhimõtted	9
6.1 Üldpõhimõtted	9
6.2 Mänguoskused	9
6.3 Tunnetus- ja õpioskused	9
6.4 Sotsiaalsed oskused	10
6.5 Eneseregulatsiooni oskused	10
7. Õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnad ja nende käsitlemise üldpõhimõtted	10
7.1 Üldpõhimõtted	10
7.2 Valdkond Mina ja Keskkond	11
7.3 Valdkond Keel ja kõne	11
7.4 Valdkond Matemaatika	12
7.5 Valdkond Kunst	13
7.6 Valdkond Muusika	14
7.7 Valdkond Liikumine	15
8. Vanematega tehtava koostöö põhimõtted	15
9. Õppekava uuendamise ja täiendamise kord	16
Lisa 1 Üldoskuste eeldatavad tulemused vanuseti	17
Lisa 2 Õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade eeldatavad tulemused vanuseti	23

SISSEJUHATUS

Ääsmäe Lasteaed asub väikeses koduses külakohas, kus keskkond pakub lastele rohkelt avastamis- ja õppimisvõimalusi. Meie lasteaed on olnud kogukonna laste ja perede tugipunktiks juba alates 1975. aastast. Lasteaia suur õueala toetab liikumis-, mängu- ja õuesõppetegevuste läbiviimist ning pakub lastele mitmekesiseid tegutsemisvõimalusi. Meie rühmade nimed ja põhiväärtused on inspireeritud Eesti lastekirjanduse tegelastest, kelle iseloomujooned, lood ja seiklused õpetavad meile eluks olulisi väärtusi.

Meie visioon: Ääsmäe Lasteaias on hooliv ja inspireeriv õpi- ja kasvukeskkond, kus lapsed, pered ja töötajad tegutsevad koos ühise eesmärgi nimel.

Meie missioon: Meie missioon on toetada iga lapse mitmekülgset arengut väärtuspõhises ja koostöises õpi- ja kasvukeskkonnas.

Meie põhiväärtused väljenduvad igapäevastes tegudes ja otsustes. Nende järgimine ja hoidmine on kogu lasteaia kogukonna – laste, perede ja töötajate – ühine vastutus. Nende kaudu toetame lapse arengut ning loome aluse tema väärtushinnangute kujunemisele.

INDIVIDUAALSUS - Julgen olla mina ise, sest me märkame igaühe erilisust.

ISESEISVUS - Olen iseseisev, sest me püstitame eesmärgi, alustame ja viime oma tegevused lõpuni ning vastutame oma tegude eest.

UUDISHIMULIKKUS - Olen uudishimulik, sest me julgeme esitada küsimusi, katsetada ja koos õppida.

VIISAKUS - Olen viisakas, sest me oleme üksteise suhtes lugupidavad ning teistele eeskujuks.

LOOVUS - Olen loov, sest me saame oma ideid ja mõtteid vabalt väljendada.

TEISTEGA ARVESTAMINE - Arvestan teistega, sest me kuulame ja austame üksteise arvamuste ja soovidega.

TURVATUNNE - Tunnen ennast turvaliselt, sest me toetame ja aitame üksteist, jagame ühiselt muresid ja rõõme ning loome turvalise keskkonna.

Meie traditsioonid: lasteaia laulu- ja tantsupidu, lasteaia sünnipäevade tähistamine, teatrietendused lasteaias, rahvakalendri tähtpäevade tähistamine, loodusretked ja kevadpeod – rikastavad lasteaia igapäevaelu ja toetavad laste arengut.

1. Õppekava koostamise põhimõtted

1.1 Ääsmäe Lasteaia õppekava (edaspidi õppekava) on lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse korraldamise ning läbiviimise alusdokument.

1.2 Lasteaia õppekava lähtub alusharidusseadusest, alushariduse riiklikust õppekavast, Saue valla ja Ääsmäe küla kultuuri- ja ajaloopärandist ning kohalikest traditsioonidest ja lasteaia eripärast.

1.3 Õppekava eesmärk on toetada lapse arengut ja alushariduse omandamist.

1.4 Õppe- ja kasvatustegevuse korraldamisel ja läbiviimisel lähtume lasteaia õppekavast.

1.5 Õppekava on aluseks rühma õppeaasta õppe- ja kasvatustegevuste läbiviimisel, laste arengu jälgimisel ja hindamisel ning perede nõustamisel õppe- ja kasvatusküsimustes.

1.6 Õppekava koostamisel ja arendamisel tehakse koostööd õppe- ja kasvatustegevusega seotud töötajatega ning lapsevanemaid kaasatakse eelkõige hoolekogu kaudu. Õppekava koostamisel lähtutakse alushariduse riiklikust õppekavast, lasteaia väärtustest, eesmärkidest ja laste vajadustest.

1.7 Õppekava kinnitab lasteaia direktor õpetajate nõukogu ettepanekul, olles kuulunud ära hoolekogu arvamuse.

1.8 Lasteaia õppekava avalikustatakse lasteaia veebilehel.

2. Lasteaia liik ja eripära

2.1 Ääsmäe Lasteaed on koolieast noorematele lastele alushariduse omandamist võimaldav lasteasutus.

2.2 Ääsmäe Lasteaed on Saue Vallavalitsuse hallatav asutus.

2.3 Lasteaial on üks õppehoone, mille juriidiline aadress on Ääsmäe küla, Kasesalu 10A, Harjumaa

2.4 Lasteaias tegutseb seitse rühma. Rühmade arv, tüübid ja koosseis võivad muutuda vastavalt laste vanusele, arvule ja töökorralduslikele ning pedagoogilistele vajadustele.

2.5 Lasteaia eripäraks on lastekirjanduse sidumine lasteaia põhiväärtuste ja igapäevaeluga, loodusretked ning süsteemne ja järjepidev suusaõpe talvisel hooajal.

3. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid

3.1 Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk on toetada lapse mitmekülgset ja järjepidevat arengut koostöös perega.

3.2 Üldesmärgist lähtuvalt toetatakse lapse üldoskuste ning valdkondlike teadmiste, oskuste ja hoiakute kujunemist.

3.3 Lasteaias arvestatakse iga lapse vanust, arengutaset, huve ja individuaalseid vajadusi. Nooremate laste puhul on eesmärgiks turvatunde kujunemise, kohanemise, iseseisvuse, suhtlemis- ja eneseteenindusoskuste ning mänguuskuse areng. Vanemate laste puhul toetatakse teadmiste, oskuste ja hoiakute kujunemist, mis loovad eeldused õppimise jätkamiseks ning igapäevaelus toimetulekuks.

3.4 Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärk on toetada lapse kehalist, vaimset, sotsiaalset, emotsionaalset ja kõlbelist arengut. Selle tulemusena:

- kujuneb lapsel positiivne ja terviklik minapilt;
- areneb arusaam iseendast, teistest inimestest ja ümbritsevast keskkonnast;
- kujunevad eetiline käitumine, algatusvõime ja koostööoskus;
- kujunevad tervislikud eluviisid ning liikumisharjumused;
- arenevad mängu-, õpi-, suhtlemis- ja enesekohased oskused ning esmased tööharjumused.

4. Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus

4.1 Õppe- ja kasvatustegevuse üldpõhimõtted

4.1.1 Ääsmäe Lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse korraldamise aluseks on alushariduse riiklik õppekava ja selle alusel koostatud lasteaia õppekava.

4.1.2 Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja läbiviimisel lähtutakse lapse vanusest, arengutasemest, huvidest, individuaalsetest vajadustest ning lapse heaolu toetamisest.

4.1.3 Õppimine toimub mängu, igapäevategevuste, uurimise, avastamise, liikumise ja loovtegevuste kaudu.

4.1.4 Õppe- ja kasvatustegevus on terviklik ja lõimitud ning toetab lapse üldoskuste ja valdkondlike oskuste kujunemist.

4.1.5 Rühma tegevuste kavandamisel arvestatakse laste vanuselisi ja arengulisi iseärasusi ning luuakse igale lapsele võimalused aktiivseks osalemiseks, õppimiseks ja arenguks.

4.1.6 Lasteaia lähtub õppe- ja kasvatustegevuse korraldamisel kaasava hariduse põhimõtetest. Õppe- ja kasvatustegevus toimub rühmas ühiselt ning õpetajate juhendamisel. Vajadusel rakendatakse lapse toetamiseks sobivaid tugimeetmeid koostöös pere, õpetajate, abiõpetajate, tugispetsialistide ja teiste asjakohaste spetsialistidega.

4.1.7 Õppe- ja kasvatustegevuse elluviimises osalevad õpetajad, abiõpetajad ning muusika- ja liikumisõpetaja. Laste arengu ja heaolu toetamisel osalevad vastavalt vajadusele tugispetsialistid. Õppejuht ja direktor korraldavad, juhivad ja toetavad õppe- ja kasvatustegevuse rakendamist.

4.1.8 Rühma meeskonda kuuluvad õpetajad ja abiõpetajad. Rühma meeskonna täpne koosseis sõltub lasteaia töökorraldusest.

4.1.9 Lasteaia õppeaasta algab 1. septembril ja kestab 31. augustini. Õppeaasta alguses pööratakse erilist tähelepanu laste kohanemisele ja turvatunde kujunemisele ning selgitatakse välja laste arengu ja toetamise vajadused. Saadud teavet võetakse arvesse edasise õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel.

4.1.10 Rühma õppe- ja kasvatustegevuse planeerimisel võetakse aluseks rühma laste arengu jälgimise ja hindamise tulemused. Tegevuste kavandamisel ja läbiviimisel arvestatakse rühma laste arengutaseme, vajaduste ja rühma eripäraga ning vajadusel kohandatakse tegevuste sisu ja korraldust. 4.1.11 Suvekuudel ja koolivaheaegadel keskendutakse omandatud teadmiste ja oskuste kinnistamisele, mängulistele tegevustele, õuesõppele ning laste liikumisaktiivsuse toetamisele.

4.2 Õpikäsitus

4.2.1 Käsitleme õppimist elukestva protsessina, mille käigus kujunevad ja arenevad lapse teadmised, oskused, hoiakud ning nendevahelised seosed. Õppimine toimub lapse aktiivse tegutsemise, kogemuste, mängu, suhtlemise ja avastamise kaudu.

4.2.2 Lähtume lapsest kui aktiivsest õppijast. Laps osaleb õppe- ja kasvatustegevuse kavandamises, teeb eakohaseid valikuid, uurib, katsetab, arutleb ning mõtestab oma tegevust. Lapse huvid, kogemused, arengutase on aluseks õppimise kavandamisel.

4.2.3 Looime lapsele kaasaegse, turvalise ja toetava õpi- ja mängukeskkonna, kus:

- lapsel kujunevad suhtlemis- ja koostööoskused eakaaslaste ning täiskasvanutega;
- märgatakse ja toetatakse lapse huve, loovust, algatusvõimet ja iseseisvust;
- toetatakse lapse füüsilist, vaimset, sotsiaalset ja emotsionaalset heaolu;
- laps kogeb õppimisrõõmu ning kujuneb tema huvi õppimise ja maailma avastamise vastu;
- laps omandab eakohaseid teadmisi ja oskusi;
- laps õpib väärtustama iseennast, teisi inimesi, oma peret, kodukohta ja loodust;
- lapsepõlve väärtustatakse ning lapsele jääb piisavalt aega mänguks, loovaks tegevuseks ja tegutsemiseks.

4.2.4 Õppetegevuste kavandamisel lähtutakse laste huvidest ja kogemustest ning liigutakse lähemalt kaugemale põhimõttel. Õppe- ja kasvatustegevus on paindlik, terviklik ja lõimitud ning arvestab laste erinevaid arenguvajadusi.

4.2.5 Õpetaja roll on luua õppimist toetav keskkond ja tingimused, äratada lastes huvi ning suunata nende mõtlemist. Õpetaja:

- esitab küsimusi ja loob olukordi, mis innustavad last uurima, arutlema ja lahendusi leidma;
- kavandab terviklikke ja lõimitud tegevusi;
- jälgib ja mõtestab lapse arengut;
- arvestab lapse huvide, võimete ja vajadustega;
- toetab lapse iseseisvust, probleemilahenduskust ja koostöövõimet;
- võimaldab lapsel õppida erinevates keskkondades ja olukordades.

4.2.6 Õppe- ja kasvatustegevuse kaudu toetatakse lapse suutlikkust:

- mõelda, arutleda ja teha järeldusi;
- kavandada oma tegevust ning teha eakohaseid valikuid;
- seostada uusi teadmisi varasemate kogemustega;
- rakendada õpitut erinevates olukordades;
- hinnata oma tegevust ja õppimist;
- rõõmustada enda ja teiste õnnestumiste üle ning tulla toime ebaõnnestumistega.

4.2.7 Õppimise mitmekesistamiseks kasutatakse erinevaid aktiivõppemeetodeid, sealhulgas projektõpet. Meetodite valikul lähtutakse laste vanusest, arengust, huvidest ja õppe-eesmärkidest.

4.3 Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtted

4.3.1 Ääsmäe Lasteaias lähtutakse õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja läbiviimisel lasteaias üldesmärkidest, põhiväärtustest ning lapsest lähtuvast õpikäsitusest.

4.3.2 Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise aluseks on järgmised põhimõtted:

- **Lapsekesksus** - lähtume lapse arengust, vajadustest, huvidest ja kogemustest. Õppe- ja kasvatustegevus võimaldab lapsel tegutseda individuaalselt, väikestes gruppides ja ühistegevustes.
- **Koostöö** – teeme koostööd laste, perede, õpetajate, teiste rühmade ja koostööpartneritega, et toetada lapse arengut ja heaolu.
- **Sotsiaalsus** - toetame laste omavahelisi suhteid, koostööoskusi, hoolivust ning oskust arvestada teistega.
- **Mängulisus** – väärtustame mängu kui lapse loomulikku ja peamist õppimise viisi, mille kaudu laps tegutseb, uurib, avastab ja loob uusi seoseid.
- **Individuaalsus** – arvestame iga lapse eripära, arengutaset ja individuaalseid vajadusi ning toetame tema arengupotentsiaali.
- **Tervis ja heaolu** - toetame lapse füüsilist ja vaimset heaolu, liikumisvajadust, puhkuse ja aktiivsuse tasakaalu ning lapse oskust märgata ja väljendada oma enesetunnet.
- **Loovus** - loome võimalused lapse loovuse arenguks, pakkudes erinevaid materjale, tegevusi ja eneseväljendusvõimalusi.
- **Turvatus** - kujundame lapsele füüsiliselt ja emotsionaalselt turvalise keskkonna, kus last kuulatakse, tema tundeid märgatakse ja väärtustatakse ning tal on võimalus eksida, õppida ja areneda omas tempos.

4.4 Lõimitud õppe- ja kasvatustegevus ning õpikeskkonna kujundamine

4.4.1 Õppe- ja kasvatustegevus on lõimitud. Erinevaid õppe- ja kasvatustegevuse valdkondi ning igapäevaseid tegevusi seostatakse omavahel, et toetada lapse terviklikku arengut ning võimaldada lapsel rakendada oma teadmisi ja oskusi erinevates olukordades.

4.4.2 Õppe- ja kasvatustegevuse korraldamisel pakutakse lapsele võimalusi vabamänguks, uurimiseks, katsetamiseks, liikumiseks, musitseerimiseks, loovaks eneseväljenduseks ning aktiivseks õppimiseks nii individuaalselt kui ka koos teistega.

4.4.3 Õpikeskkond hõlmab lapse füüsilist, sotsiaalset ja vaimset keskkonda. Füüsiline keskkond koosneb ruumidest, õuealast, vahenditest ja materjalidest; sotsiaalne keskkond kujuneb laste ja täiskasvanute vahelistest suhetest ning koostööst; vaimne keskkond hõlmab väärtusi, hoiakuid ja kokkuleppeid, mis toetavad lapse arengut, õppimist ja heaolu.

4.4.4 Rühma õpi- ja kasvukeskkond on turvaline, toetav ja esteetiline ning võimaldab lastel tegutseda nii iseseisvalt kui ka koos teistega. Keskkonna kujundamisel arvestatakse laste vanuse, arengutaseme, huvide ja rühma vajadustega ning rühmaruumi võimalustega.

4.4.5 Laste õpi- ja kasvukeskkonna kujundamisel lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

- materjalide kättesaadavus - õppevahendid ja materjalid on lastele nähtavad ning võimalusel iseseisvalt kasutatavad, toetades lapse algatusvõimet, valikute tegemist ja iseseisvat tegutsemist;
- paindlikkus - keskkonda uuendatakse regulaarselt ning luuakse erinevaid tegevuskeskusi, mis võimaldavad lastel uurida ja avastada matemaatilisi mõisteid;
- turvalisus - keskkond toetab lapse füüsilist, emotsionaalset, sotsiaalset ja vaimset heaolu ning loob võimaluse õppida, katsetada ja areneda;
- loodussõbralikkus ja säästlikkus – õpikeskkonna kujundamisel kasutatakse võimalusel looduslikke ja taaskasutusmaterjale ning kujundatakse lastes hoolivat suhtumist loodusesse ja ümbritsevasse keskkonda.

4.5 Päevakava

4.5.1 Lasteaia päevakava koostatakse lähtuvalt alushariduse riiklikust õppekavast, lasteaia töökorraldusest ning laste vanuselistest ja arengulistest vajadustest.

4.5.2 Päevakava projekti ja õppe- ja kasvatustegevuste ajakava koostab õppejuht koostöös pedagoogilise personaliga ning esitab selle direktorile kinnitamiseks. Päevakavas on määratletud söögiajad ning muusika- ja liikumistegevuste toimumise ajad.

4.5.3 Õppe- ja kasvatustegevus hõlmab kogu päeva ning toimub nii planeeritud juhendatud tegevuste kui ka mängu, suhtlemise, liikumise, eneseteeninduse ja muude igapäevaste tegevuste kaudu.

4.5.4 Kavandatud õppe- ja kasvatustegevused planeeritakse üldjuhul päeva esimesse poolde. Päeva teises pooles on rohkem aega vabaks mänguks, laste iseseisvaks tegutsemiseks, loovtegevusteks ja huvitegevusteks.

4.5.5. Lapsele tagatakse puhkeaeg vastavalt tema vanusele, arengulistele ja individuaalsetele vajadustele. Kuni kolmeaastasele lapsele võimaldatakse üldjuhul kuni kaks tundi puhkeaega päevas ning nelja- kuni seitsmeaastasele lapsele üldjuhul kuni üks tund puhkeaega päevas. Puhkeaja jooksul võimaldatakse lapsele sobiv puhkeviis – uni või vaikne eakohane tegevus.

4.5.6 Laste tervise ja heaolu toetamiseks võimaldatakse lastel iga päev õues viibida, arvestades ilmastikutingimusi, laste turvalisust ja lasteaia päevakava.

4.6 Pedagoogiline dokumenteerimine

4.6.1 Pedagoogilise dokumenteerimise eesmärk on toetada õppe- ja kasvatustegevuse kavandamist, läbiviimist ja analüüsimist ning lapse arengu järjepidevat jälgimist ja toetamist. Dokumenteeritud info aitab õpetajal hinnata kavandatud tegevuste sobivust, teha vajadusel muudatusi ning kavandada edasisi tegevusi, lähtudes laste arengust ja vajadustest.

4.6.2 Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine, rakendamine, hindamine ja arendamine on paindlik ning põhineb pedagoogilisel dokumenteerimisel. Dokumenteerimise kaudu tehakse nähtavaks õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, tegevused, teemakäsitus, seos õppekavaga ning kokkuvõtte eesmärkide saavutamisest ja õppimise protsessist.

4.6.3 Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise viisi ja perioodi määravad rühma õpetajad koostöös abiõpetajatega. Planeerimisviisi valikul lähtutakse rühma vajadustest, käsitletavast teemast, kavandatavatest tegevustest ja rakendatavatest meetodilistest lähenemistest.

4.6.4 Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamist ja pedagoogilist dokumenteerimist kajastatakse lasteaia e-päevikus ELIIS. Planeerimisega seotud teave on lapsevanematele ELIISi keskkonnas kättesaadav.

4.6.5 Lapse arengu jälgimiseks, hindamiseks ja toetamiseks kasutatakse lasteaia individuaalse arengu jälgimise kaarti (IAJK), individuaalset arenduskava (IAK) ja koolivalmiduskaarti.

4.6.6 Lapse individuaalse arengu jälgimise kaart on lasteaia ühtne dokument lapse arengu jälgimiseks, hindamiseks ja toetamise kavandamiseks. Kaart sisaldab lapse arengu hindamist õppe- ja arenguvaldkondade kaupa ning vajadusel lapse toe vajaduse väljaselgitamise, rakendatud tugimeetmete, nende tulemuslikkuse ja arengueesmärkide dokumenteerimist. Toe vajadust puudutavad kaardi osad täidetakse juhul, kui lapse arengus ilmneb täiendava toe vajadus.

4.6.7 Lapse arengu hindamise ja toetamisega seotud dokumente kasutatakse lapse arengu toetamise, õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise ning koostöö eesmärgil.

4.6.8 Lapsega seotud andmeid ja dokumente dokumenteeritakse, säilitatakse ja töödeldakse kooskõlas kehtivate õigusaktide ning isikuandmete kaitse nõuetega.

5. Lapse arengu hindamine

5.1 Lapse arengu hindamise ja toetamise põhimõtted

5.1.1 Lapse arengu hindamisel ja toetamisel lähtutakse alushariduse riiklikus õppekavas sätestatud põhimõtetest ning lapse eeldatavatest arengutulemustest üldoskustes ja õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades.

5.1.2 Lapse arengu hindamine on õppe- ja kasvatusprotsessi loomulik ja järjepidev osa. Hindamise eesmärk on mõista lapse arengut ja toimetulekut, märgata tema tugevusi ja arenguvajadusi ning toetada õppe- ja kasvatustegevuse kavandamist.

5.1.3 Lapse arengu jälgimine, hindamine ja toetamine toimub koostöös lapsevanema ja rühma meeskonnaga ning vajadusel tugispetsialistidega. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel lähtutakse lapse arengust, tugevustest ja vajadustest.

5.1.4 Lapse arengu toetamisel lähtutakse kaasava hariduse põhimõtetest. Laps osaleb õppe- ja kasvatustegevuses üldjuhul koos teiste lastega.

5.1.5 Lapse arengu ja heaolu toetamiseks arvestatakse õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel rühma laste vajaduste ja rühma eripäraga. Vajadusel kohandatakse tegevuste sisu või korraldust ning rakendatakse esmalt üldtoe raames sobivaid toetavaid meetmeid koostöös rühma meeskonna ja vajadusel tugispetsialistidega.

5.1.6 Lasteaias toetab lapse arengu ja õppimisega seotud koostööd tugiteenuste koordinaator (TUKO), kes korraldab koostööd lapsele vajaliku toe kavandamisel ja rakendamisel ning koordineerib vajadusel koostööd tugispetsialistidega.

5.2 Hindamise kavandamine ja läbiviimine

5.2.1 Lapse arengu hindamine on järjepidev protsess, mis toimub kogu õppeaasta jooksul ja on lapse igapäevase õppe- ja kasvatusprotsessi osa. Hindamine kavandatakse lähtuvalt hindamise eesmärgist ning kasutatakse lapse vanusele ja arengule sobivaid hindamismeetodeid ja -vahendeid.

5.2.2 Hindamisel kasutatakse muu hulgas vaatlust, vestlust, lapse tegevuste ja tööde analüüsi ning portfooliot. Vajaduse korral kasutatakse standardiseeritud hindamisvahendeid ja teste.

5.2.3 Hindamismeetodite ja -vahendite valiku või nende kombineerimise otsustab hindamise läbiviija, lähtudes hindamise eesmärgist.

5.2.4 Lapse arengu jälgimise ja hindamise tulemused dokumenteeritakse lasteaia e-päevikus ELIIS.

5.2.5 Hindamistulemusi kasutatakse õppe- ja kasvatustegevuse kavandamiseks, lapse arengu toetamiseks ning vajadusel täiendavate tugimeetmete rakendamiseks.

5.2.6 Arengu hindamisel lähtutakse alushariduse riiklikus õppekavas sätestatud üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade eeldatavatest arengutulemustest.

5.3 Koolivalmiduse hindamine ja õppimiskohustuse edasilükkamine

5.3.1 Koolivalmiduse hindamine on lapse arengu hindamise osa ning toimub lapse viimase lasteaia-aasta jooksul.

5.3.2 Koolivalmiduse hindamisel lähtutakse alushariduse riiklikus õppekavas sätestatud üldoskustest ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade eeldatavatest arengutulemustest.

5.3.3 Koolivalmiduse hindamise tulemused kajastatakse koolivalmiduskaardil, milles kirjeldatakse lapse arengu tulemusi üldoskustes ja õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades ning tuuakse esile lapse tugevused ja vajadusel arendamist vajavad valdkonnad.

5.3.4 Koolivalmiduskaart koostatakse ELIISI keskkonnas valla lasteaedades kasutataval ühtsel vormil ning väljastatakse lapsele lasteaia õppekava läbimisel.

5.3.5 Koolivalmiduse hindamise tulemusi tutvustatakse lapsevanemale ning neid kasutatakse lapse kooli ülemineku toetamiseks.

5.3.6 Õppimiskohustuse täitmise alguse edasilükkamisel lähtutakse kehtivates õigusaktides sätestatud korrast.

6. Üldoskused ja nende toetamise üldpõhimõtted

6.1 Üldpõhimõtted

6.1.1 Üldoskuste kujunemist toetatakse lapse igapäevase õppe- ja kasvatusprotsessi kaudu, lõimides erinevaid õppe- ja kasvatustegevuse valdkondi ning kasutades lapse arengut toetavaid õppeviise ja -meetodeid.

6.1.2 Lasteaias toetatakse järgmiste üldoskuste kujunemist:

- mänguoskused;
- tunnetus- ja õpioskused;
- sotsiaalsed oskused;
- eneseregulatsiooni oskused.

6.1.3 Kuni kolmeaastaste laste arengu toetamisel lähtutakse eelkõige üldoskuste kujunemisest, sest selles vanuses toimub lapse areng terviklikult ning oskused kujunevad igapäevaste tegevuste, suhtlemise, mängu ja kogemuste kaudu.

6.1.4 Üldoskuste kujunemist toetatakse lapse vanusest, arengutasemest, huvidest ja individuaalsetest vajadustest lähtudes. Kavandatavad tegevused võimaldavad lapsel mängida, uurida, suhelda, teha valikuid, lahendada probleeme ning omandada uusi teadmisi ja oskusi.

6.1. 5 Alushariduse jooksul kujunenud üldoskused toetavad lapse edasist arengut, sealhulgas põhikooli riiklikus õppekavas kirjeldatud üldpädevuste ning ennast juhtiva õppija kujunemist.

6.2 Mänguoskused

6.2.1 Mäng on eelkooliealise lapse põhitegevus, mille kaudu laps õpib, areneb ja loob tähendusi. Mäng toetab lapse teadmiste ja oskuste kujunemist ning võimaldab lapsel väljendada oma mõtteid, tundeid ja soove, arendada suhtlemis- ja koostööoskusi ning omandada erinevaid kogemusi ja käitumisviise.

6.2.2 Õpetaja toetab lapse mängu, luues mitmekesise ja mängimiseks sobiva keskkonna, võimaldades erinevaid mängukogemusi ning vajadusel mängu suunates ja rikastades.

6.2.3 Lapse eeldatavad arengutulemused mänguoskustes vanuseastmete kaupa on esitatud käesoleva õppekava lisas (Lisa 1).

6.3 Tunnetus- ja õpioskused

6.3.1 Tunnetus- ja õpioskused väljenduvad lapse suutlikkuses kasutada ja suunata oma tunnetusprotsesse, sealhulgas taju, tähelepanu, mälu ja mõtlemist, ning omandada ja rakendada uusi teadmisi ja oskusi.

6.3.2 Õppimine toimub lapse aktiivse tegutsemise, uurimise, avastamise, katsetamise, küsimuste esitamise, arutlemise ja probleemide lahendamise kaudu. Laps seostab uusi teadmisi varasemate kogemustega ning rakendab õpitut erinevates olukordades.

6.3.3 Tunnetus- ja õpioskuste arengut toetatakse võimaldades lapsel iseseisvalt tegutseda, teha eakohaseid valikuid, kavandada ja hinnata oma tegevust ning arendada keskendumis- ja koostööoskusi. Õpetaja loob õppimist toetava keskkonna, suunab lapse mõtlemist ja toetab tema huvi ümbritseva maailma vastu.

6.3.4 Lapse eeldatavad arengutulemused tunnetus- ja õpioskustes vanuseastmete kaupa on esitatud käesoleva õppekava lisas (Lisa 1).

6.4 Sotsiaalsed oskused

6.4.1 Sotsiaalsed oskused väljenduvad lapse suutlikkuses suhelda ja teha koostööd, mõista iseennast ja teisi, arvestada teiste inimeste vajaduste ja tunnetega ning järgida kokkuleppeid ja ühiseid väärtusi.

6.4.2 Sotsiaalsete oskuste kujunemine hõlmab eneseväljendusoskust, teistega arvestamist, reeglite ja kokkulepete mõistmist ja järgimist, koostegutsemise ning erimeelsuste lahendamise oskust.

6.4.3 Sotsiaalsete oskuste arengut toetatakse igapäevastes suhtlemis-, mängu- ja koostööolukordades, kus laps saab harjutada kokkulepete tegemist, oma mõtete ja tunnete väljendamist, erimeelsuste lahendamist ning hoolivust ja vastutustunnet. Õpetaja loob turvalise keskkonna, kus last kuulatakse ja suunatakse teistega arvestama.

6.4.4 Lapse eeldatavad arengutulemused sotsiaalsetes oskustes vanuseastmete kaupa on esitatud käesoleva õppekava lisas (Lisa 1).

6.5 Eneseregulatsiooni oskused

6.5.1 Eneseregulatsiooni oskused võimaldavad lapsel suunata oma tähelepanu ja käitumist, kontrollida oma reaktsioone, tulla toime erinevate olukordadega ning kohandada oma tegevust vastavalt olukorrale.

6.5.2 Eneseregulatsiooni kujunemine hõlmab lapse oskust oma emotsioone ja käitumist märgata ning juhtida, pidurdada hetkeimpulsse, keskenduda tegevusele, teha valikuid ja kavandada oma tegevust.

6.5.3 Eneseregulatsiooni oskuste arengut toetatakse igapäevastes tegevustes, mängus ja suhtlemisolukordades, kus laps saab harjutada valikute tegemist, kokkulepetest kinnipidamist, oma tegevuse kavandamist ning erinevates olukordades sobiva käitumisviisi leidmist. Õpetaja loob turvalise ja toetava keskkonna ning aitab lapsel märgata ja mõtestada oma tundeid, vajadusi ja käitumist.

6.5.4 Lapse eeldatavad arengutulemused eneseregulatsiooni oskustes vanuseastmete kaupa on esitatud käesoleva õppekava lisas (Lisa1).

7. Õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnad ja nende käsitlemise üldpõhimõtted

7.1 Üldpõhimõtted

7.1.1 Õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnad toetavad lapse terviklikku arengut ning teadmiste ja oskuste kujunemist. Valdkondade kaudu seatud eesmärged saavutatakse lõimitud tegevuste, mängu, igapäevaste toimingute, uurimise, avastamise, liikumise ja loovtegevuste kaudu.

7.1.2 Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted ning lapse eeldatavad arengutulemused vanuseastmete kaupa esitatakse kuues valdkonnas:

- mina ja keskkond;
- keel ja kõne;
- matemaatika;
- kunst;
- muusika;
- liikumine.

7.1.3 Õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade käsitlemisel lähtutakse lapse vanusest, arengutasemest, huvidest ja individuaalsetest vajadustest ning toetatakse valdkondade omavahelist lõimimist.

7.2 Valdkond Mina ja Keskkond

7.2.1 Valdkonna „Mina ja keskkond” õppe- ja kasvatustegevuse eesmärk on toetada lapse arusaama iseendast, oma suhtest teiste inimeste, looduse ja ümbritseva keskkonnaga. Valdkonna kaudu kujunevad lapse teadmised, oskused ja hoiakud, mis aitavad tal olla hooliv, vastutustundlik ja aktiivne ühiskonna ning looduskeskkonna liige.

7.2.2 Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel laps:

- tunneb ja kirjeldab iseennast, oma perekonda, kodukohta ja ümbritsevat keskkonda;
- märkab ja mõistab enda ning teiste inimeste vajadusi, tundeid ja erinevusi;
- tunneb huvi looduse ja ümbritseva keskkonna vastu ning märkab muutusi selles;
- mõistab inimese ja looduse seoseid ning väärtustab keskkonna hoidmist;
- tegutseb igapäevaelus eakohaselt, ohutult ja vastutustundlikult.

7.2.3 Valdkonna „Mina ja keskkond” õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted on:

- lähtuda lapse loomulikust huvist iseenda ja ümbritseva maailma vastu;
- pakkuda lapsele võimalusi uurimiseks, vaatlemiseks, katsetamiseks, küsimuste esitamiseks, arutlemiseks ja kogemuste jagamiseks;
- seostada õpitut lapse igapäevaste kogemuste ja ümbritseva keskkonnaga;
- toetada hooliva, vastutustundliku ja keskkonnateadliku käitumise kujunemist;
- käsitleda valdkonna teemasid lõimitult teiste õppe- ja kasvatustegevuse valdkondadega.

7.2.4 Valdkonna „Mina ja keskkond” sisu hõlmab sotsiaalset keskkonda, looduskeskkonda ja tehiskeskkonda.

Sotsiaalne keskkond

Laps õpib tundma iseennast, oma perekonda, kodukohta ja kogukonda ning mõistma oma rolli nende liikmena. Kujundatakse hoolivat ja lugupidavat suhtumist iseendasse ja teistesse, toetatakse koostööoskust, vastutustunnet ning üldtunnustatud käitumisreeglite järgimist. Tutvutakse Eesti kultuuri ja traditsioonidega ning väärtustatakse kultuurilist mitmekesisust. Samuti käsitletakse tervise hoidmist, ohutut käitumist, digikeskkonnas tegutsemist ning teadlikku ja vastutustundlikku tarbijakäitumist.

Looduskeskkond

Laps uurib ja avastab loodust, märkab muutusi ümbritsevas keskkonnas ning õpib tundma taimede, loomade ja loodusnähtuste omavahelisi seoseid. Õppe- ja kasvatustegevuse kaudu kujundatakse keskkonnateadlikku ja säästvat eluhoiakut ning arusaama inimese mõjust loodusele. Laps õpib väärtustama loodust ning käituma seda hoidvalt.

Tehiskeskkond

Laps tutvub inimese loodud keskkonna, erinevate ehitiste, töövahendite, tehnoloogia ja digivahenditega ning õpib neid kasutama eakohaselt ja ohutult. Tähelepanu pööratakse liiklusohutusele, ressursside säästlikule kasutamisele ning jäätmete sorteerimise ja taaskasutuse põhimõtetele.

7.2.5 Valdkonnas käsitletavat teemat ja lapse eeldatavad arengutulemused vanuseastmete kaupa on esitatud käesoleva õppekava lisas (Lisa 2).

7.3 Valdkond Keel ja kõne

7.3.1 Valdkonna „Keel ja kõne” õppe- ja kasvatustegevuse eesmärk on toetada lapse suulise ja kirjaliku keele kasutamise, suhtlemisoskuse ning lugemis- ja kirjutamisvalmiduse kujunemist.

7.3.2 Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel laps:

- suhtleb igapäevastes olukordades eakohaselt ning väljendab oma mõtteid, soove ja tundeid;
- kasutab kõnes eakohast hääldust, sõnavara ja grammatilisi vorme;
- kuulab ja mõistab erineva sisuga tekste ning jutustab oma kogemustest ja kujutlustest;
- tunneb huvi lugemise, kirjutamise ja lastekirjanduse vastu;

- kasutab keelt erinevates suhtlus- ja õppimissituatsioonides.

7.3.3 Valdkonna „Keel ja kõne” õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted on:

- luua lapsele võimalused keelt kuulata ja aktiivselt kasutada õppe- ja kasvatustegevustes ning igapäevatoimingutes, arvestades lapse vanust ja keeleoskuse taset;
- võimaldada lapsel tutvuda eesti keele, oma emakeele ning teiste keelte ja kultuuridega;
- kasutada keele arengu toetamisel erinevaid meeli ja näitlikustamist;
- suunata last kasutama õpitut erinevates olukordades ja suhtlussituatsioonides;
- toetada lapse suhtlemisoskuse ning keele- ja kõnevahendite kasutamise kujunemist;
- toetada lapse kirjandushuvi ettelugemise, jutustamise, dramatiseerimise ja teiste loovtegevuste kaudu;
- toetada lapse lugemis- ja kirjutamisvalmiduse kujunemist mitmekesiste raamatute, õppe- ja mänguvahendite ning sobivate digivahendite kasutamise kaudu;
- väärtustada suulist ja kirjalikku kultuuripärandit ning toetada lapse huvi selle vastu.

7.3.4 Eesti keelest erineva kodukeelega lapse eesti keele arengut toetatakse igapäevastes tegevustes, mängus ja suhtluses, lähtudes lapse vanusest, keeleoskuse tasemest ja individuaalsetest vajadustest. Lapsele luuakse võimalused eesti keelt kuulata, mõista ja aktiivselt kasutada erinevates suhtlusolukordades. Eesti keele õppimist toetatakse lõimitult teiste õppe- ja kasvatustegevuse valdkondadega ning lapse huvidest ja kogemustest lähtudes.

7.3.5 Valdkonna „Keel ja kõne” sisu hõlmab keelekasutust, suhtlemist, jutustamist ja kuulamist, lugemist ja kirjutamist ning lastekirjandust ja kultuuri.

Keelekasutus ja suhtlemine

Laps arendab oma suulist eneseväljendust, sõnavara, hääldust ja grammatika kasutamise oskust. Suhtlemise kaudu õpib laps kuulama teisi, väljendama oma mõtteid, soove ja tundeid ning arvestama suhtluspartneriga erinevates olukordades.

Jutustamine ja kuulamine

Laps arendab oskust kuulata, mõista ja edasi anda erineva sisuga tekste ning jutustada oma kogemustest ja fantaasiast lähtuvaid lugusid. Jutustamisoskus toetab lapse mõtlemise, sõnavara ja eneseväljenduse arengut ning kujuneb vestluste, ettelugemise, küsimuste arutamise ja erinevate loovtegevuste kaudu.

Lugemine ja kirjutamine

Lapse lugemis- ja kirjutamisvalmidus kujuneb järk-järgult läbi kokkupuute kirjaliku keelega. Lapse huvi kirjutatud keele vastu toetavad ettelugemine, raamatute vaatamine, joonistamine, kirjutamise mänguline harjutamine ning erinevate tekstide ja sümbolitega tutvumine. Laps õpib märkama häälikuid, sõnu, riime ja silpe ning looma seoseid häälikute ja tähtede vahel.

Lastekirjandus ja kultuur Lapse huvi kirjanduse vastu kujundatakse mitmekesiste lasteraamatute, juttude, luuletuste, rahvajuttude ja teiste kultuuriliste tekstide kaudu. Laps õpib väärtustama suulist ja kirjalikku kultuuripärandit ning väljendama oma mõtteid kuulatud ja nähtud tekstide põhjal.

7.3.6 Valdkonnas käsitletavat teemat ja lapse eeldatavad arengutulemused vanuseastmete kaupa on esitatud käesoleva õppekava lisas (Lisa 2).

7.4 Valdkond Matemaatika

7.4.1 Valdkonna „Matemaatika” õppe- ja kasvatustegevuse eesmärk on toetada lapse matemaatilise mõtlemise, loogilise mõtlemise ja probleemilahendusoskuse kujunemist. Matemaatika õppimine põhineb lapse aktiivsel tegutsemisel, mängul, uurimisel ja vahetul kogemusel ümbritsevas keskkonnas.

7.4.2 Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel laps:

- märkab ja kirjeldab matemaatilisi seoseid ümbritsevas keskkonnas;
- kasutab eakohaseid matemaatilisi mõisteid
- ning lahendab lihtsaid probleemolukordi;
- võrdleb, järjestab, rühmitab ja loendab esemeid;

- mõõdab ja võrdleb erinevaid suurusi;
- orienteerub ajas ja ruumis;
- lahendab lihtsaid probleemolukordioskusi igapäevastes tegevustes ning tunneb huvi matemaatiliste seaduspärasuste avastamise vastu.

7.4.3 Valdkonna „Matemaatika” õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted on:

- suunata last märkama matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes ning kirjeldama ümbritsevat keskkonda matemaatiliste mõistete abil;
- toetada lapse oskust järjestada, rühmitada, loendada, võrrelda ja mõõta ning kasutada neid oskusi praktilistes tegevustes;
- suunata last ajas ja ruumis orienteeruma ning kasutama vastavaid mõisteid oma tegevuse kirjeldamisel;
- siduda matemaatika mängu, uurimise, vaatluste, vestluste ja igapäevaste tegevustega ning kasutada õppimisel erinevaid meeli;
- toetada lapse loogilise mõtlemise, üldistamisoskuse ja probleemilahendusoskuse arengut esemete ja nähtuste võrdlemise, kirjeldamise ning seaduspärasuste avastamise kaudu;
- kasutada matemaatika õppimise toetamiseks eakohaseid digi- ja õppemänge ning teisi digivahendeid.

7.4.4 Valdkonna „Matemaatika” sisu hõlmab hulki ja arve, suurusi ja mõõtmist, ruumi ja aega ning geomeetrilisi kujundeid ja mustreid.

Hulgad, arvud, loendamine ja arvutamine

Laps õpib loendama esemeid, seostama hulka arvuga, võrdlema hulkasid ning kasutama lihtsaid liitmise ja lahutamise võtteid praktilistes olukordades.

Suurused ja mõõtmine

Laps võrdleb esemete pikkust, kaalu, mahtu ja muid omadusi ning kasutab nende kirjeldamiseks eakohaseid mõisteid. Tutvutakse erinevate mõõtmisviisidega ning õpitakse hindama suurusi igapäevastes olukordades.

Ruum ja aeg

Laps kujundab arusaama ruumilistest suhetest ja õpib kasutama neid kirjeldavaid mõisteid. Samuti kujuneb arusaam aja kulgemisest, tegevuste järjestusest ning päeva, nädala ja aastaringi rütmist.

Geomeetrilised kujundid ja mustrid

Laps õpib tundma ja võrdlema lihtsamaid geomeetrilisi kujundeid, märkama seaduspärasusi ning looma ja jätkama erinevaid mustreid.

7.4.5 Valdkonnas käsitletavat teemat ja lapse eeldatavad arengutulemused vanuseastmete kaupa on esitatud käesoleva õppekava lisas (Lisa 2).

7.5 Valdkond Kunst

7.5.1 Valdkonna „Kunst” õppe- ja kasvatustegevuse eesmärk on toetada lapse loovust, kujutlusvõimet, esteetilist tunnetust ja eneseväljendusoskust. Kunstitegevuste kaudu saab laps väljendada oma mõtteid, tundeid ja kogemusi, avastada erinevaid materjale ning kogeda loomiserõõmu.

7.5.2 Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel laps:

- väljendab oma mõtteid, tundeid ja kogemusi erinevate kunstiliste tegevuste kaudu;
- kasutab eakohaselt erinevaid materjale, töövahendeid ja töövõtteid;
- katsetab ja leiab erinevaid loovaid lahendusi;
- märkab ümbritseva maailma ilu ja mitmekesisust ning väärtustab enda ja teiste loomingut;
- tunneb huvi kunsti ja kultuuripärandi vastu.

7.5.4 Valdkonna „Kunst” õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted on:

- luua lapsele võimalused kogeda loomiserõõmu ning väljendada end visuaalselt ja loovaalt;
- toetada lapse iseseisvat katsetamist, loovust ja oma ideede elluviimist;
- võimaldada lapsel tutvuda erinevate materjalide, töövahendite ja tehnikatega ning kasutada neid eesmärgipäraselt;

- kujundada lapse esteetiliselt tundlikkust ning tutvustada kunsti, visuaalset kultuuri ja kultuuripärandit;
- lõimida kunstitegevused mängu, vaatluste, vestluste ja igapäevaste tegevustega ning kaasata õppimisse erinevaid meeli.

7.5.5 Valdkonna „Kunst” sisu hõlmab vaatlemist, kujutamist ja eneseväljendust, kujundamist, tehniliste oskuste kujundamist ning kunsti kogemist ja väärtustamist.

Vaatlemine

Laps õpib märkama esemete, nähtuste ja kunstiteoste olulisi tunnuseid, detaile, värve, vorme ja mustreid ning kujundab oskust neid kirjeldada ja võrrelda.

Kujutamine ja eneseväljendus

Laps väljendab oma mõtteid, tundeid, kogemusi ja kujutlusi erinevate kunstiliste tegevuste kaudu. Oluline on loomisprotsess, lapse isikupärane väljendus ja loovate lahenduste leidmine.

Kujundamine ja tehnilised oskused

Laps tutvub erinevate materjalide, töövahendite ja tehnikatega ning arendab nende kasutamise oskust joonistades, maalides, voolides, meisterdades ja kujundades. Kunstitegevused toetavad peenmotoorika, silma ja käe koostöö ning iseseisva tegutsemise arengut.

Kunsti kogemine ja väärtustamine

Laps tutvub kunstiteoste, visuaalse kultuuri ja kultuuripärandiga, õpib märkama ilu enda ümber ning väärtustama nii enda kui ka teiste loomingut.

7.5.6 Valdkonnas käsitletavat teemat ja lapse eeldatavad arengutulemused vanuseastmete kaupa on esitatud käesoleva õppekava lisas (Lisa 2).

7.6 Valdkond Muusika

7.6.1 Valdkonna „Muusika“ õppe- ja kasvatustegevuse eesmärk on toetada lapse emotsionaalset, sotsiaalset ja loovat arengut, kujundada muusikalisi oskusi ning pakkuda lapsele rõõmu ühisest musitseerimisest.

7.6.2 Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel laps:

- tunneb rõõmu laulmisest, liikumisest, muusika kuulamisest ja ühisest musitseerimisest;
- väljendab muusika kaudu oma mõtteid, tundeid ja meeleolu;
- kasutab eakohaselt laulu-, liikumis- ja pillimänguoskusi;
- kuulab ja väärtustab kaaslaste musitseerimist ning osaleb ühisest musitseerimises;
- märkab ja väärtustab muusikalist ning kultuurilist mitmekesisust.

7.6.3 Valdkonna „Muusika” õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted on:

- luua lapsele võimalused tunda rõõmu laulmisest, liikumisest, muusika kuulamisest, pillimängust ja ühisest musitseerimisest;
- toetada lapse loovat eneseväljendust ning julgustada kasutama oma kujutlusvõimet musitseerimisel, muusikast vestlemisel ja muusikalisel liikumisel;
- kujundada koostööoskust, esinemisjulgust ning harjumust kuulata ja austada kaaslaste esinemist ning ühist musitseerimist;
- luua võimalused erinevate muusikaliste väljendusvormide, pärimusmuusika ja Eesti muusikalise pärandi kogemiseks ning väärtustamiseks;
- toetada lapse muusikaliste võimete, rütmide, laulmis- ja pillimänguoskuste arengut.

7.6.4 Valdkonna „Muusika” sisu hõlmab laulmist, muusika kuulamist, rütmi ja muusikalis-rütmilist liikumist ning pillimängu.

Laulmine

Laps õpib laulma eakohaseid laule, arendab häälekasutust, muusikalist mälu ja laulmisjulgust ning kogeb rõõmu ühisest laulmisest.

Muusika kuulamine

Laps õpib muusikat tähelepanelikult kuulama, märkama selle meeleolu, iseloomu ja väljendusvahendeid ning väljendama oma muljeid ja tundeid.

Rütm ja muusikalis-rütmiline liikumine

Laps kogeb muusikat liikumise kaudu, arendab rütmitunnet, koordinatsiooni ja kehatunnetust ning väljendab liikumise abil muusika iseloomu.

Pillimäng

Laps tutvub erinevate rütmi- ja muusikainstrumentidega ning kasutab neid ühisel musitseerimisel ja lihtsate muusikaliste saadete loomisel.

7.6.5 Valdkonnas käsitletavat teemat ja lapse eeldatavad arengutulemused vanuseastmete kaupa on esitatud käesoleva õppekava lisas (Lisa 2).

7.7 Valdkond Liikumine

7.7.1 Valdkonna „Liikumine“ õppe- ja kasvatustegevuse eesmärk on toetada lapse mitmekülgsete liikumisoskuste, kehaliste võimete ja liikumisharjumuste kujunemist. Liikumine toetab lapse tervist, heaolu, eneseregulatsiooni, enesekindlust ja sotsiaalsete oskuste arengut ning kujundab positiivset hoiakut aktiivse eluviisi suhtes.

7.7.2 Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel laps:

- tunneb rõõmu liikumisest ja on kehaliselt aktiivne;
- kasutab eakohaselt erinevaid liikumisoskusi ning arendab oma kehalisi võimeid;
- tegutseb aktiivselt nii iseseisvalt kui ka koos teistega;
- mõistab liikumise olulisust tervisele ja heaolule;
- järgib eakohaseid ohutus- ja hügieeninõudeid liikumistegevustes.

7.7.3 Valdkonna „Liikumine“ õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted on:

- luua lapsele tingimused aktiivseks liikumiseks nii üksi kui ka rühmas, et kujuneks rõõm igapäevasest liikumisest erinevates keskkondades;
- rikastada lapse liikumiskogemusi mitmekesiste liikumis-, mängu- ja sportlike tegevustega;
- toetada lapse üld- ja peenmotoorika, põhiliikumiste ning kehaliste võimete arengut erinevate liikumistegevuste, spordialade ja tantsu kaudu;
- suunata last igapäevastes tegevustes arendama käelist osavust ja koordinatsiooni;
- toetada lapse liikumisoskuste arengut igapäevase spontaanse liikumise, õues viibimise ja juhendatud liikumistegevuste kaudu.

7.7.4 Valdkonna „Liikumine“ sisu hõlmab liikumisalaseid teadmisi, põhiliikumisi, liikumismänge ja sportlikku tegevust ning tantsu ja rütmikat.

Liikumisalased teadmised

Laps kujundab teadmisi liikumise mõjust tervisele ja heaolule, õpib järgima ohutus- ja hügieeninõudeid ning väärtustama aktiivset eluviisi.

Põhiliikumised

Laps arendab kõndimise, jooksmise, hüppamise, ronimise, roomamise, tasakaalu ja teiste põhiliikumiste oskusi ning õpib neid kasutama erinevates olukordades.

Liikumismängud ja sportlik tegevus

Laps osaleb liikumismängudes ja erinevates sportlikes tegevustes, arendades koostööoskust, vastupidavust, osavust ja enesekindlust.

Tants ja rütmika

Laps väljendab end liikumise kaudu, arendab rütmitunnet, koordinatsiooni ja loovat eneseväljendust.

7.7.5 Valdkonnas käsitletavat teemat ja lapse eeldatavad arengutulemused vanuseastmete kaupa on esitatud käesoleva õppekava lisas (Lisa 2).

8. Vanematega tehtava koostöö põhimõtted

8.1 Lapse arengu ja heaolu toetamine toimub lasteaia ja pere koostöös. Koostöö aluseks on vastastikune usaldus, lugupidamine, avatud suhtlemine ning ühine huvi lapse heaolu ja arengu toetamise vastu.

8.2 Lasteaed väärtustab lapsevanema teadmisi ja kogemusi ning loob võimalusi panustada lapse arengu ja heaolu toetamisel. Lapse õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ning lapse arengu toetamisel arvestatakse võimalusel lapsevanema jagatud asjakohase teabega.

8.3 Koostöös perega toetatakse lapse turvalist kohanemist lasteaia, tema arengut ja õppimist kogu lasteaia viibimise aja jooksul ning sujuvat üleminekut järgmisesse haridusastmesse.

8.4 Lasteaed annab lapsevanemale teavet lapse arengu, õppimise ja heaolu kohta ning loob võimalusi lapse arengut puudutavate küsimuste arutamiseks. Lapsevanemal on võimalus jagada lapse kohta asjakohast teavet, esitada küsimusi ja anda tagasisidet.

8.5 Koostöö toimub igapäevase suhtlemise ja infovahetuse, pere- ja arenguveestluste, lastevanemate koosolekute, ühistegevuste ning lasteaia poolt pakutavate muude koostöövõimaluste kaudu.

8.6 Lasteaed toetab lapsevanemaid lapse arengu, õppimise ja kasvatamisega seotud küsimustes. Vajadusel nõustavad lapsevanemaid õpetajad, tugispetsialistid ja teised spetsialistid ning antakse soovitusi lapse edasise arengu toetamiseks.

8.7 Lasteaia ja pere koostöö täpsemad korralduslikud küsimused sätestatakse lasteaia kodukorras.

9. Õppekava uuendamise ja täiendamise kord

9.1 Õppekava uuendamine ja täiendamine on pidev protsess, mille käigus hinnatakse õppekava ajakohasust ning vastavust lasteaia vajadustele ja kehtivatele õigusaktidele.

9.2 Õppekava arendamine toimub pedagoogide koostöös ning selle aluseks on töörühmade arendustöö, sisehindamise tulemused, parendustegevused ning õppe- ja kasvatustegevuse analüüs.

9.3 Õppekava muudatusettepanekuid võivad esitada lasteaia töötajad ja lapsevanemad hoolekogu kaudu.

9.4 Muudatusettepanekud esitatakse õpetajate nõukogule arutamiseks. Õpetajate nõukogu hindab muudatusettepanekute põhjendatust ja asjakohasust ning teeb direktorile ettepaneku õppekava muutmiseks või muutmata jätmiseks.

9.5 Õppekava muudatused kinnitab direktor õpetajate nõukogu ettepanekul.

9.6 Õppekava muudatus vormistatakse direktori käskkirjaga ning viiakse sisse õppekavasse.

Lisa 1 Üldoskuste eeldatavad tulemused vanuseti

TUNNETUS- JA ÕPIOSKUSED				
2-3aastane	3-4aastane	4-5aastane	5-6aastane	6-7aastane
Tunneb huvi maailma vastu ja uurib seda erinevate meeltega.	Suudab lühiajaliselt (5–10 min) keskenduda huvipakkuvale tegevusele, vajades täiskasvanu juhendamist.	Suudab huvipakkuvatele tegevustele keskenduda mõnda aega (10–15 min) ning suudab alustada ja lõpetada tegevuse, vajadusel täiskasvanu toel.	Suudab huvipakkuvale tegevusele keskenduda (15–20 min), viib alustatud tegevuse lõpule.	Suudab huvipakkuvale tegevusele keskenduda.
Suudab huvipakkuvale tegevusele keskenduda vastavalt oma arengutasemele.	Saab aru lihtsatest ja tuttavatest lausetest ning reageerib kuuldule enamasti konkreetse tegevusega, täiskasvanu juhendamisel.	Täidab täiskasvanu poolt antud ülesande, vastates lihtsatele küsimustele.	Reageerib sobivalt täiskasvanu juhiste ja osaleb lühikeses arutelus.	Saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi.
Mõistab lihtsamat kõnet.	Järgib täiskasvanu toel üheosalist juhist (nt „Palun pese käed”).	Täidab kaheosalist juhist, kui tegevused on tuttavad ja lihtsad (nt „Palun pane riided selga ja pese käed”), vajadusel täiskasvanu toel.	Täidab iseseisvalt lihtsamat kahe-kolmeosalist juhist, kui tegevused on seotud igapäevatoimingutega (nt „Palun pane riided selga, siis jalanõud jalga ja lõpuks mine mänguplatsile”).	Suudab täita kahe-kolmeosalist igapäevast juhist või korraldust.
Valdab eneseväljenduseks vajalikku sõnavara.	Väljendab täiskasvanu abil oma mõtteid lihtsate lausetega ja esitab küsimusi.	Väljendab oma mõtteid, kasutades lihtsamaid põhjendusi (nt „sest mulle ei meeldi”) ja küsimusi (nt „kuidas see töötab?”) ning arutleb igapäevaste teemade üle, vajadusel täiskasvanu suunamisel.	Esitab küsimusi, avaldab arvamust (nt „Ma arvan, et...” ja arutleb lihtsate probleemide üle (nt mida teha, kui keegi on kurb).	Esitab küsimusi, arutleb ja oskab oma mõtteid arusaadavalt väljendada.
Väljendab end kõnes teistele arusaadavalt ja osaleb vestluses.	Rühmitab täiskasvanu toel esemeid ühe selge ja nähtava vestluses.	Rühmitab esemeid kahe erineva nähtava tunnuse alusel (nt kollased suured pallid).	Oskab rühmitada esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste ning ühe ja sama eseme	Oskab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel rühmitada.

	tunnuse järgi (nt kõik punased klotsid).		mitme erineva tunnuse järgi (nt pall on ümmargune, punane ja mängimiseks).	
Suudab keskenduda lühikeste lugude jälgimisele.	Kirjeldab täiskasvanu suunamisel üksteisele järgnevaid tegevusi, mis on seotud isikliku kogemusega (nt „vihma sadas, ei saanud õue minna“).	Eristab hulkade suurust ja proovib loendada või järjestada ning kirjeldab lihtsaid põhjus-tagajärg seoseid igapäevastes olukordades (nt „kuna sa jooksid, siis kukkusid“).	Suudab iseseisvalt loendada, võrrelda hulki ja oskab kirjeldada sündmuses ning nähtuses põhjus-tagajärg seoseid.	Saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna.
Oskab leida võrdluse alusel objektides ühiseid ja erinevaid tunnuseid.	Tegutseb, uurib, katsetab enamasti kogemuspõhiselt ja matkides, vajades täiskasvanu tuge.	Konstrueerib, katsetab ja uurib erinevaid võimalusi – lahendab lihtsamaid praktilisi probleeme (nt „eelmine kord see vahend sobis, proovin uuesti“), kuid võib vajada täiskasvanu suunamist.	Kasutab teadmisi igapäevastes situatsioonides ja oskab põhjendada oma valikuid ja otsuseid lühidalt (nt „ma tegin nii, sest eelmine kord see töötas“).	Kasutab õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades.
Oskab objekte ühe tunnuse alusel rühmitada.	Valib vahendeid ja lahendab probleeme enamasti katse-eksituse abil (nt proovib mitut erinevat eset, kuni üks sobib).	Valib vahendeid ja osaleb lihtsates praktilistes probleemilahendustes, kus saab proovida erinevaid vahendeid (nt ehitusklotsid, loovmaterjalid).	Valib tuttavate ülesannete puhul sobivaid vahendeid ja võtteid ning lahendab probleeme, tuginedes varasemale kogemusele.	Kasutab sobivaid vahendeid ja võtteid probleemilahenduseks.
Suudab järgida lihtsat juhust.				
Oskab detailidest lihtsa terviku kokku panna.				

MÄNGUOSKUSED				
2-3aastane	3-4aastane	4-5aastane	5-6aastane	6-7aastane
Suudab väikeses grupis mängule keskenduda.	Keskendub lühiajalisele ja lihtsale mängule täiskasvanu toel.	Keskendub iseseisvalt lühiajalisele ja lihtsale mängule.	Keskendub pikemaajaliselt enda valitud mängule.	Suudab mängule keskenduda.
Kasutab mängides loovalt erinevaid vahendeid.	Kasutab mänguasju tavapärasel moel (nt sõidutab autot, paneb nukule mütsi pähe).	Kasutab mängus õpetaja antud või olemasolevaid vahendeid ning jäljendab lihtsaid tegevusi.	Kasutab mängus vahendeid iseseisvalt, asendades neid vajadusel muu sobivaga.	Kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid.
Jäljendab ja kordab mängudes varasemalt kogetut.	Matkib tuttavaid olukordi (nt söögi tegemine, magama panek) oma kogemustest lähtuvalt.	Rakendab mängudes fantaasiaelemente, sidudes isiklikke kogemusi.	Rakendab mängudes erinevatest allikatest saadud kogemusi, teadmisi ja muljeid.	Rakendab mängudes loovust, kujutlusvõimet, oma kogemusi, teadmisi ja oskusi.
Sooritab iseseisvalt mitu omavahel loogiliselt seotud mängulist toimingut.	Soovib teiste algatatud mängus osaleda, võib vajada julgustust ja tuge.	Algatab lihtsamaid mänge (nt „teeme kooki”).	Algatab mänge ja toob neisse uusi ideid.	Näitab mängu käigus üles omaalgatust, huvi ja loovust.
Kutsub kaaslasi oma mänguga liituma ja ühineb teiste algatatud mänguga.	Algatab lihtsaid mänge (nt autosõit).	Algatab lihtsama sisuga lühiajalisi mänge.	Mängib üksi ja koos kaaslasega ning muudab mängu kulgu.	Algatab mänge ja arendab mängude sisu.
Suhtub kaaslaste mängu heatahtlikult.	Mängib lihtsat rollimängu täiskasvanu toel.	Võtab mängudes lihtsamaid rolle, kasutades matkimisel liikumist, kõne ja hääletooni.	Omandab mängudes rollidele iseloomuliku käitumise, tuginedes oma kogemusele.	Täidab mängudes erinevaid rolle.
Suudab järgida lihtsamaid mängureegleid.	Mängib mänge ja püüab teha koostööd eakaaslastega (paaris, väikeses grupis) täiskasvanu toel.	Algatab mängu, leiab mängukaaslased ja püüab nendega arvestada.	Suudab mängudes ülesandeid ja rolle jaotada ning kokkuleppeid sõlmida.	Suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele.
	Osaleb reeglitega mängus koos täiskasvanuga (nt peitus) ja suudab oodata oma korda.	Järgib tuttava mängu reegleid koos kaaslastega, vajadusel täiskasvanu abiga.	Järgib mängureeglite täitmist enda ja teiste poolt.	Järgib mängu reegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada.
	Tunneb rõõmu koosmängust täiskasvanu toel.	Õpib oma tundeid võidu ja kaotuse korral väljendama, võib selleks vajada täiskasvanu tuge.	Väljendab oma tundeid võidu ja kaotuse korral ning mõistab, et mängus on võimalik veel proovida.	Tunneb rõõmu võidust ja suudab hakkama saada kaotusega

SOTSIAALSED OSKUSED				
2-3aastane	3-4aastane	4-5aastane	5-6aastane	6-7aastane
Oskab ennast ja teisi väliste tunnuste kaudu kirjeldada.	Suhtleb eakaaslastega ja tuttavate täiskasvanutega.	Alustab vestlust, osaleb mängudes ja räägib oma mõtetest.	Vestleb vabalt, loob ja hoiab sõprussuhteid.	Tunneb huvi teiste vastu, oskab luua sõprussuhteid ja tahab ning julgeb suhelda.
On huvitatud mängukaaslastest ja püüab nendega arvestada.	Märkab täiskasvanu suunamisel teise lapse tundeid, reageerib lihtsatele emotsioonidele (rõõm, kurbus).	Märkab teiste tundeid, püüab lohutada või aidata.	Arvestab teiste tunnetega gruppitgevustes.	Püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses.
Osaleb täiskasvanuga ühistegevustes.	Jagab mänguasju täiskasvanu julgustusel.	Teeb koostööd väikeses grupis, lihtsates olukordades pakub ja küsib abi.	Töötab grupis ühise eesmärgi nimel, abistab vajadusel kaaslast.	Oskab kaaslastega arvestada ja teha koostööd ning osutab ja küsib vajadusel abi.
Saab aru lihtsamatest rühma kokkulepetest.	Mõistab lihtsate olukordade sobivust täiskasvanu abil.	Tunneb ära sobimatu käitumise, kui sellele viidatakse ning leiab täiskasvanu suunamisel sobiva käitumisviisi.	Teeb ise valikuid käitumisviiside vahel ja õpib neid tagajärgedega seostama.	Teeb vahet sobiva ja ebasobiva käitumise vahel, valib sobiva käitumisviisi vastavalt olukorrale ning mõistab oma käitumise tagajärgi.
Loob sõprussuhteid lastega, kellega on tihti koos.	Järgib lihtsaid kokkuleppeid ja õpib viisakusreegleid täiskasvanu juhendamisel.	Tuletab meelde ja püüab järgida rühma kokkuleppeid ning lihtsamaid viisakusreegleid, vajadusel täiskasvanu toel.	Järgib rühma reegleid ja üldtunnustatud viisakusreegleid.	Järgib kokkulepitut reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme.
Jagab mõnikord asju ka teistega	Märkab, et inimesed võivad välja näha erinevad (nt nahavärv, kasv).	Teab, et inimestel võivad olla erinevad vajadused (sh toevajadused) ja kombed.	Räägib erinevustest avatud ja mõistval viisil.	Mõistab, et inimesed võivad olla erinevad.
Algatab teiste laste ja täiskasvanutega suhtlust	Avaldab eelistust kahe valiku vahel.	Pakub ideid tegevuste osas.	Arutab valikuid ja otsustab koos kaaslastega.	Osaleb ja teeb ettepanekuid otsustusprotsessides.

Oskab väljendada oma vajadusi ja soove.	Proovib uut tegevust täiskasvanu toel.	Tegutseb muutunud olukorras täiskasvanu juhiste toel.	Püüab uudsetes olukordades ise hakkama saada, vajadusel küsides täiskasvanu abi.	Suudab uudsetes olukordades toime tulla vajadusel täiskasvanu juhiseid järgides.
---	--	---	--	--

ENESEREGULATSIOONI OSKUSED				
2-3aastane	3-4aastane	4-5aastane	5-6aastane	6-7aastane
Tuleb toime vanematest eemalolekuga.	Väljendab oma emotsioone füüsiliselt (nt nutt, kallistamine).	Kirjeldab lihtsamaid emotsioone täiskasvanu toel (nt olen rõõmus, olen kurb).	Suudab emotsioone kirjeldada – mis teeb kurvaks või õnnelikuks – ja õpib mõistma ka keerukamaid tundeid (nt uhkus, häbi jm).	Suudab oma emotsioone kirjeldada ning sobival viisil väljendada.
Tuleb toime ühelt tegevuselt teisele üleminekuga.	Osaleb täiskasvanu toel mängudes ja igapäevategevustes.	Algatab mõningaid mängu ja tegevusi täiskasvanu suunamisel.	Kavandab mängu ja igapäevategevusi ning viib alustatu enamasti lõpuni, kuid võib vajada täiskasvanu abi.	Kavandab, algatab ja korraldab mängu ja igapäevategevusi ning viib alustatud tegevused lõpuni.
Suudab lühikest aega soovitud edasi lükata ja oma käitumist pidurdada.	Järgib lihtsamaid juhiseid täiskasvanu suunamisel ja keskendub lühiajaliselt alustatud tegevusele.	Lahendab ülesandeid ja teeb koostööd kaaslasega, vajades täiskasvanu juhendamist.	Tegutseb iseseisvalt ja grupis eesmärgipäraselt, suutes keskenduda ja pingutada ülesannete täitmisel, vajadusel täiskasvanu toel.	Suudab pingutust nõudva tööülesande kallal iseseisvalt ja grupis sihispäraselt tegutseda.
Suudab täiskasvanu toel tulla toime tugevate tunnetega.	Saab aru lihtsamatest käitumisreeglitest ning püüab neid täiskasvanu toel igapäevategevustes järgida.	Oskab tuttavas keskkonnas sobivalt käituda ning teab, mida tohib, mida mitte.	Oskab avalikus ruumis (nt teater, kontsert, liiklus) sobivalt käituda ja lähtuda kokkulepitud reeglitest.	Oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele.
Saab suures osas hakkama igapäevase eneseteenindamisega.	Osaleb täiskasvanu suunamisel rahunemist soodustavates tegevustes.	Õpib täiskasvanu toel vaimset tasakaalu ja rahunemist soodustavaid tegevusi.	Oskab vajadusel iseseisvalt kasutada lihtsamaid vaimset tasakaalu ja rahunemist soodustavaid tegevusi.	Oskab vajadusel kasutada vaimset tasakaalu ja rahunemist soodustavaid tegevusi.
Paneb pärast tegevusi täiskasvanu juhendamisel asjad oma kohale.	Saab hakkama lihtsamate eneseteenindamise toimingutega (riietumine, söömine, tualeti kasutamine) ja tööharjumustega (lehtede riisumine, mänguasjade koristamine).	On omandanud esimesed eneseteenindamise ja tööharjumused, võib vajada täiskasvanu tuge.	Saab hakkama eneseteenindamisega ja on omandanud enesekohased tööharjumused (isiklike asjade hoidmine, vahendite heaperemehelik kasutamine).	Saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esimesed tööharjumused.

Lisa 2 Õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade eeldatavad tulemused vanuseti

MINA JA KESKKOND				
Alavaldkond	3–4aastane	4–5aastane	5–6aastane	6–7aastane
Mina	Ütleb küsimise korral oma ees- ja perekonnanime, vanuse ja soo (poiss, tüdruk) ning nimetab täiskasvanu abiga oma lemmiktegevuse.	Kirjeldab enda välimust ja ennast lihtsate omaduste kaudu (nt kiire, rõõmus, meeldib joonistada).	Kirjeldab oma iseloomu ja huve detailsemalt, oskab võrrelda end sõpradega.	Oskab tutvustada ja kirjeldada iseennast, enda omadusi ning huvisid.
Kehaosad ja privaatsus	Osutab küsimise korral peale, kätele, jalgadele, silmadele, suule, ninale ja kõrvadele ning nimetab nende kehaosade peamist otstarvet (nt kõrvadega kuulatakse).	Tunneb oma kehaosi, teab nende lihtsamaid ülesandeid ning mõistab, et mõned kehaosad on privaatseid ja kuuluvad ainult talle.	Kirjeldab kehaosi (sh erinevaid organeid) ja nende ülesandeid, kirjeldab poiste ja tüdrukute erinevusi, teab, millised kehaosad on privaatseid, ning oskab seista oma isiklike piiride eest.	Oskab nimetada kehaosade nimetusi, teab nende vajalikkust ja mille poolest erinevad privaatseid kehaosad teistest.
Kodu, pere, pere-traditsioonid	Räägib, kellega ta koos elab ja oskab kirjeldada pere liikmeid.	Kirjeldab, mida talle meeldib oma perega teha, toob näiteid kodust (nt kortermaja, eramaja) ja kommetest.	Kirjeldab oma pere kombeid, erinevaid ruume kodus ja nende otstarvet.	Oskab kirjeldada oma kodu, perekonda ja peretraditsioone.
Ametid	Nimetab igapäevaelust tuttavamaid ameteid (nt õpetaja, arst).	Nimetab mõningaid ameteid ja oskab kirjeldada, mida nad teevad.	Nimetab ja kirjeldab erinevaid ameteid ja räägib, kelleks tahab suurena saada.	Oskab nimetada ja kirjeldada erinevaid ameteid.
Eesti sümbolid ja kultuuri-traditsioonid	Teab, et elab Eestis, kus räägitakse eesti keelt, tunneb ära Eesti lipu, rahvuslinnu ja -lille ning nimetab küsimise korral pühadega seotud tegevusi.	Nimetab Eesti riigi sümboleid (lipp, hümn, vapp, lind, lill, kivi) ja nimetab mõnda rahvuspüha/-tava (nt mardipäev, laulu- või tantsupidu).	Teab Eesti Vabariigi presidendi nime ja nimetab mõningaid tuntud Eesti kultuuritegelasi ning kirjeldab tuntumaid rahvakombeid.	Oskab nimetada Eesti riiklikke sümboleid, rahva- ja kultuuritraditsioone ning olulisemaid kultuuritegelasi.

Erinevuste mõistmine	Märkab, et teised lapsed võivad käituda või välja näha erinevalt.	Toob võrdluses välja inimeste erinevusi (keel, toit, riietus) ja vajadusi.	Oskab selgitada inimeste erinevusi (nt kuidas inimesed erinevad keele, toidu või riietuse poolest) ja märgata vajadusi ning kultuuritraditsioone.	Saab aru, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused ja kultuuritraditsioonid.
Turvalisus, abi kutsumine	Nimetab esemeid, mis võivad olla ohtlikud (nt nuga, käärid) ja räägib täiskasvanule, kui kardab või on saanud haiget.	Nimetab ohtlikke esemeid ja tegevusi (nt terariistad, mängimine ohtlikes kohtades) ja teab, et abi saamiseks tuleb pöörduda usaldusväärse täiskasvanu poole (nt politseinik, õpetaja), nimetab hädaabinumbrit 112.	Teab, kuidas turvaliselt käituda (nt ohtude ennetamine ja märkamine) ja kirjeldab, millal tuleb helistada hädaabinumbril ning millist infot helistades edastada.	Oskab ebameeldivates või ebaturvalistes olukordades turvaliselt käituda ning vajadusel abi kutsuda.
Tervis ja keskkond	Teab, et värske õhk, liikumine ja tervislik toit on kasulikud ja oskab neid oma enesetundega seostada.	Nimetab tervist toetavaid tegevusi keskkonnas (nt värskes õhus viibimine, puhtas vees ujumine).	Teab, milline keskkond, tegevus või käitumine aitab tervist hoida ja milline kahjustab.	Oskab kirjeldada, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist ning teab, kuidas oma tervist hoida.
Hammaste tervis	Teab, et hambaid peab pesema ja nimetab hammaste hooldamise vahendeid.	Nimetab hammaste jaoks kasulikke ja kahjulikke toiduaineid ning oskab selgitada, miks ja kuidas tuleb hambaid pesta.	Nimetab hammaste tervise jaoks vajalikke tegevusi (hammaste pesemine, tervislik toitumine, hambaarsti juures käimine).	Oskab selgitada, mida on vaja teha selleks, et hoida hammaste tervist.
Isiklik hügieen	Teeb hügieenitoiminguid (nt käte pesu, nuuskamine) täiskasvanu suunamisel ja vajadusel abiga.	Teab vajalikke hügieenitoiminguid ning teeb neid iseseisvalt täiskasvanu meeldetuletusel.	Selgitab hügieenitoimingute vajalikkust ja järgib igapäevaseid hügieeniharjumusi iseseisvalt.	Oskab selgitada, miks on oluline järgida igapäevaelus isikliku hügieeni põhimõtteid.
Inimese mõju keskkonnale: loodushoid, säästev areng	Hoiab täiskasvanu juhendamisel lihtsate tegevuste kaudu keskkonda (nt sorteerib prügi).	Teab, miks on vaja loodust hoida ja osaleb keskkonnasäästlikes tegevustes.	Selgitab, millised tema teod võivad mõjutada keskkonda ja miks on oluline loodust hoida ning mis juhtub, kui seda mitte teha.	Märkab ja kirjeldab enda ja teiste tegevuse mõju keskkonnale ning käitub keskkonda säästvalt.

Kodukoha Eripära ja loodus	Kirjeldab täiskasvanu suunamisel oma kodukoha loodust ja tunneb jalutuskäigul ära tuttavaid kohti.	Nimetab konkreetseid looduselemente oma kodukohas (nt meie kodu lähedal on järv, seal on suured puud).	Tunneb ja nimetab kodukoha loodusobjekte (nt Emajõgi, Munamägi), loomi, taimi ja mõisteid (nt linn, küla, mets, park, meri).	Tunneb oma kodukoha eripära ja oskab kirjeldada kodukoha loodust.
Looduse sõltuvus ajatsüklitest	Nimetab täiskasvanu juhendamisel ööpäeva osasid (hommik, lõuna, õhtu, öö) ja kirjeldab nendega seotud tegevusi ning tutvub erinevate aastaaegadega.	Eristab ja nimetab ööpäeva osasid ja aastaaegu, seostab neid mõne tüüpilise loodusnähtuse ja tegevusega (nt sügisel lehed langevad ja me riisume lehti).	Kirjeldab loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites: ööpäev, aastaring.	Oskab kirjeldada loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites.
Loodus-nähtused	Nimetab erinevaid ilmastikunähtusi (nt sajab vihma, tuul puhub) ja mõningaid aastaajale omaseid tunnuseid täiskasvanu suunamisel.	Kirjeldab täiskasvanu toel aastaaegu seoses ilmastiku- ja loodusnähtustega.	Kirjeldab erinevaid ilmastikunähtusi ning oskab neid seostada aastaaegadega.	Oskab kirjeldada loodusnähtusi ja selgitada ilmastikunähtuste sõltuvust aastaaegadest.
Ohud seoses keskkonnaga	Arutleb täiskasvanu juhendamisel ohtlike olukordade üle looduskeskkonnas (nt ohud metsas, veekogudel).	Nimetab tegevusi, mis võivad olla ohtlikud nii loodus- kui tehiskeskkonnas (nt ujumine täiskasvanu järelevalveta, rattasõit kiivrita).	Oskab nimetada, mida tuleb teha ohutuse tagamiseks erinevates keskkondades.	Oskab kirjeldada võimalikke ohte seoses keskkonnaga, erinevate tegevustega ja olukordadega.
Liiklus	Nimetab liiklusvahendeid ja tunneb ära tuttavaid liiklusmärke (nt valgusfoor, ülekäigurada) ning selgitab täiskasvanu abiga nende tähendust.	Arutleb ohtude ja ohtlike olukordade üle tänaval ning teab mõningaid liiklusreegleid (nt sõiduteed ületades tuleb peatuda, vaadata, veenduda).	Selgitab käitumisreegleid tänaval ja teab, et liikluses tuleb olla tähelepanelik ja ettevaatlik ning käitub ohutult erinevates liiklusolukordades.	Oskab liikluses ohutult käituda.

Tervislik toitumine	Arutleb täiskasvanu abiga, miks juur- ja puuviljad on kasulikud.	Nimetab, mis on tervisele kasulikud ja kahjulikud söögid ja joogid (sh vee tähtsus).	Teab ja oskab selgitada, milliseid toiduaineid on vaja iga päev süüa rohkem ja milliseid vähem, et olla terve.	Oskab kirjeldada, mida tähendab tervislik ja mitmekesine toitumine.
Tervise väärtustamine	Arutleb täiskasvanu abiga, miks on uni ja liikumine vajalik.	Nimetab tervist hoidvaid tegevusi (tervislik toitumine, kehaline aktiivsus, uni, puhkus).	Teab ja selgitab, miks uni, puhkus ja liikumine mõjutavad tervist.	Oskab selgitada, miks piisav puhkamine, uni ja kehaline aktiivsus on olulised tervise hoidmisel.
Kiusamisvaba käitumine	Arutleb täiskasvanu juhendamisel, miks löömine, narrimine või halvasti ütlemine ei ole lubatud.	Mõistab täiskasvanu toel, et teiste inimeste suhtes tuleb olla salliv ja tunneb ära kiusamiskäitumise.	Teab, et vägivald ja kiusamine on vale, ning oskab ennetada, märgata ja vajadusel abistada.	Oskab kirjeldada, miks vägivald ja kiusamine ei ole lubatud käitumine.
Raha	Arutleb täiskasvanu juhendamisel, mis on raha ja milleks seda kasutatakse.	Teab, et täiskasvanud käivad tööl raha teenimiseks ja arutleb, et raha eest saab osta vajalikke asju (nt toit, riided) ning õpib mängudes raha kasutamist.	Selgitab raha kasutamise otstarvet – et see on mõeldud asjade ostmiseks, teenuste eest tasumiseks ja mõistab raha väärtust (nt seda peab koguma või säästma).	Oskab selgitada raha otstarvet.
Digiturvalisus	Nimetab täiskasvanu juhendamisel kodus ja lasteaias kasutatavaid digiseadmeid (nt arvuti, telefon) ja teab mõningaid ohtusid nende kasutamisel.	Arutleb täiskasvanu suunamisel digikäitumise reeglite üle (nt piiratud aeg ekraani vaatamiseks, võõrastele ei ütle oma nime).	Teab, kuidas digitehnoloogiat eesmärgipäraselt kasutada (nt õppimiseks, joonistamiseks), nimetab mõningaid ohte digikeskkonnas (nt isikliku info jagamine, tundmatute linkide avamine).	Teab digitehnoloogia ja interneti turvalise ja eesmärgipärase kasutamise põhimõtteid ning oskab nimetada ohtusid digikeskkonnas.

Digivahendite kasutamine	Kasutab koos täiskasvanuga lihtsamaid robotikaseadmeid ning oskab neid hoida.	Kasutab täiskasvanu juhendamisel digivahendeid, täidab lihtsaid ülesandeid (nt foto tegemine, äpi avamine) ja suudab programmeerida lihtsamaid robotikaseadmeid.	Oskab digivahendeid, sh robotikaseadmeid, kasutada konkreetse eesmärgiga, iseseisvalt, paaris või väikerühmas järgides kokkulepitud reegleid.	Oskab digivahendeid eesmärgipäraselt, heaperemehelikult ja loovalt kasutada ning juhib lihtsamaid robotikaseadmeid.
--------------------------	---	--	---	---

KEEL JA KÕNE				
Alavaldkond	3–4aastane	4–5aastane	5–6aastane	6–7aastane
Kirjalik kõne	Tunneb täiskasvanu rõhutatud hääldamise järgi kuulmise teel ära hääliku häälikute reas, nimetab üksikuid tähti ja tunneb kirjapildis ära oma nime.	Tunneb kuulates iseseisvalt ära hääliku häälikute reas ja sõnades (v.a häälikuühendites), häälib täiskasvanu abiga lihtsamaid sõnu ning tunneb ära ja nimetab tuttavamaid tähti.	Määrab hääliku asukoha (alguses, keskel, lõpus) häälikuühendita sõnas, teab enamikku tähti ning loeb üksikuid sõnu kindlas situatsioonis (nt poe- ja tänavanimed, sildid).	Tunneb tähti, suudab lugeda kokku 1–2-silbilisi sõnu.
	Matkib lugemist ja kirjutamist erinevatel viisidel või vahenditega.	Kirjutab üksikuid talle tuttavamaid tähti ja oma nime.	Oskab kirjutada enamikke joonistähti ja täiskasvanu juhendamisel üksikuid tuttavaid sõnu.	Oskab kirjutada 1–2-silbilisi lihtsamaid sõnu õigesti järjestatud ühekordsete joonistähedega.
Hääldamine	Hääldab õigesti enamikku emakeele häälikuid (v.a r-häälik) ja lihtsamatest häälikutest koosnevaid konsonantühendeid (-nt, -lt, -mp jne).	Hääldab õigesti kõiki emakeele häälikuid ja 3–4-silbilisi tuttava tähendusega sõnu.	Kordab järele ja hääldab õigesti kõiki emakeele häälikuid ja tuttava tähendusega sõnu.	Oskab oma kõnes ning etteõeldud sõnade kordamisel hääldada õigesti kõiki emakeele häälikuid.
Sõnavara	Kasutab igapäevases suhtluses tuttavaid sõnu, sh liitsõnu ja moodustab kahekuni kolmesõnalisi lauseid.	Laiendab oma sõnavara (vastandsõnad, omadussõnad jne) ja kasutab seda lihtsates lausetes igapäevases suhtluses.	Kasutab keerukamaid lauseid, moodustab vajaduse korral sõnu uudsete objektide, nähtuste või tegevuste tähistamiseks (nt nuga õuna koorimiseks – õunanuga).	Valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara ja suudab vajadusel ise sõnu moodustada.
Suhtlemine	Algatab ise aktiivselt suhtlust ning suhtleb meelsasti eakaaslastega koostegevuses.	Algatab ja jätkab täiskasvanuga dialoogi ka väljaspool situatsiooni, vahetab vesteldes muljeid oma kogemuste põhjal ning esitab küsimusi (nt Miks ta nii tegi? Kuidas teha?).	Püsib enda või teiste algatatud teemas, vajaduse korral kohaneb teemamuutustega.	Tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suhtlemisel, arvestab kaassuhtleja ja suhtlemise paigaga.

Jutustab täiskasvanu abiga pildiseeria järgi, öeldes iga pildi kohta ühe lausungi.	Jutustab täiskasvanu vähese abiga nähtust, tehtust ja möödunud sündmustest 3–5 lausungiga (nt mida ta tegi kodus pühapäeval).	Jutustab pildi või kogemuse põhjal seotud lausungitega, kasutades sidesõnu.	Oskab jutustada pildi, kuulnud teksti või oma kogemuse põhjal, anda edasi põhisisu ja olulised detailid ning vahendada seejuures oma tundeid.
Reageerib täiskasvanu lihtsamatele juhistele.	Saab täiskasvanu abiga aru kuuldust ning oskab sellele sobivalt reageerida.	Saab aru kuuldu peamisest sisust, oskab sellele reageerida ja sobivalt vastata.	Saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt reageerida.
Püüab oma mõtteid ja soove väljendada täiskasvanu suunavate küsimuste abil.	Suudab oma mõtteid väljendada lihtsate lausetega tuttavates olukordades.	Räägib oma kogemustest ja tähelepanekutest, väljendades oma mõtteid arusaadavalt.	Oskab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda.
Kasutab kõnes eri tüüpi lihtlauseid (sh koondlauseid).	Kasutab kõnes lihtsamaid põimlauseid.	Kasutab kõnes põimlauseid ja lihtsamaid liitlauseid.	Kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid.
Loeb täiskasvanu abiga lihtsamaid liisusalme.	Loeb peast liisusalme/luuletusi.	Teab peast mõnda eestikeelset laulu või luuletust.	Teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule.

EESTI KEEL TEISE KEELENA			
3–4aastane	4–5aastane	5–6aastane	6–7aastane
Saab aru tuttavatest eestikeelsetest sõnadest.	Saab aru lihtsamatest õpitud sõnadest ja väljenditest, mõistab nende tähendust.	Saab aru õpitud sõnadest ja väljenditest, mõistab nende tähendust ning kasutab neid igapäevasuhtluses eakaaslaste ja täiskasvanutega.	Mõistab tuttavat teemal ja igapäevasuhtluses kasutatavat eestikeelset kõnet.
Kordab järele lihtsamaid igapäevaelus kasutatavaid sõnu ja lausungeid (nt mängin palli, panen riidesse).	Kordab järele õpitud sõnu ja lausungeid ning kasutab neid tuttavate esemete, tegevuste ja omaduste nimetamiseks.	Saab aru õppe- ja kasvatustegevuse käigus omandatud sõnade tähendusest ja väljendab end lihtsamate keeleliste konstruktsioonide abil.	Tunneb ära ja mõistab õppe- ja kasvatustegevuse käigus omandatud sõnu ja keelisi konstruktsioone ning kasutab neid oma kõnes.
Õpib täiskasvanu suunamisel, vajadusel viibete, žestide abil aru saama lihtsatest korraldustest, mis on igapäevategevustega seotud (nt hakkame sööma, läheme õue).	Saab aru täiskasvanu toel (viiped, žestid) ja reageerib lihtsatele korraldustele.	Mõistab eesti keelse korralduse sisu ja reageerib sellele vastavalt. Vajadusel toetatakse lapse mõistmist žesti või viipega.	Saab aru õpitud sõnavara piires korraldusest, mis on vajadusel žesti või viipega toetatud ja toimib vastavalt.
Õpib aru saama igapäevategevustega seotud küsimustest täiskasvanu toel.	Saab aru igapäevategevusega seotud küsimustest ning püüab täiskasvanu toel omandatud sõnavara piires neile vastata.	Saab aru lihtsast küsimustest ning proovib neile iseseisvalt vastata, kasutades lihtsamaid grammatilisi konstruktsioone.	Saab aru lihtsast küsimusest ning vastab õpitud sõnavara ja grammatiliste konstruktsioonide piires.
Saab aru üksikutest viisakusväljenditest (tere, palun, aitäh).	Kasutab täiskasvanu suunamisel üksikuid viisakusväljendeid.	Kasutab õpitud viisakusväljendeid, vajadusel täiskasvanu meeldetuletamisel.	Kasutab kõnes sobivaid viisakusväljendeid.
Proovib hääldada täiskasvanu abiga üksikuid lihtsamaid sõnu.	Hääldab täiskasvanu abiga lihtsamaid sõnu.	Kordab täiskasvanu juhendamisel võrdleva hääldamise abil ja vajadusel žesti või viipega toetatud lihtsamaid, erineva häälikupikkusega sõnu.	Suudab korrata võrdleva hääldamise abil ja vajadusel žesti või viipega toetatud erineva häälikupikkusega sõnu.
Tunneb täiskasvanu rõhutatud hääldamise järgi kuulmise teel ära hääliku häälikute reas ja tutvub eesti tähtedega (nt klotsidel, õppemängudes, „rääkivatel seintel”).	Tunneb kuulates iseseisvalt ära hääliku häälikute reas ja sõnades (v.a häälikuühendites), häälib täiskasvanu abiga lihtsamaid sõnu ning tunneb ära üksikuid tähti ja kirjpildis oma nime.	Määrab hääliku asukoha (alguses, keskel, lõpus) häälikuühendita sõnas, teab enamikku tähti ja loeb üksikuid sõnu.	Tunneb eesti keele tähestikku, suudab kokku lugeda 1–2-silbilisi sõnu.

Matkib üksikute eestikeelsete tähtede kirjutamist erinevatel viisidel või vahenditega.	Kirjutab täiskasvanu toel üksikuid talle tuttavaid eestikeelseid tähti.	Kirjutab enamikku joonistähti ja täiskasvanu juhendamisel üksikuid tuttavaid sõnu, sh oma nime.	Oskab kirjutada vähemalt 1–2-silbilisi lihtsamaid sõnu õigesti järjestatud ühekordsete joonistähedega.
Õpib täiskasvanu suunamisel üksikuid lihtsamaid eestikeelseid laule ja liisusalme koos liigutustega.	Kordab täiskasvanule järgi lihtsamaid eestikeelseid laule või luuletusi.	Teab peast mõnda tuttavamat eestikeelset laulu või luuletust.	Teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule.

MATEMAATIKA				
Alavaldkond	3–4aastane	4–5aastane	5–6aastane	6–7aastane
Hulga mõiste ja võrdlemine	Otsustab, kas ese kuulub või ei kuulu moodustatud hulka.	Rühmitab esemeid kahe erineva tunnuse järgi (nt värv ja kuju).	Rühmitab ja nimetab hulga erinevaid ja ühiseid tunnuseid.	Oskab määrata esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotada esemeid hulkadesse, arvestades samaaegselt kahte tunnust.
	Moodustab sarnaste tunnuste alusel paarid ja võrdleb neid.	Võrdleb esemete hulki ning otsustab, mida on rohkem, vähem või võrdselt.	Võrdleb hulki kasutades mõisteid ja tutvub märkidega rohkem kui ($>$), vähem kui ($<$) ja võrdselt ($=$).	Oskab võrrelda hulki, kasutades mõisteid <i>rohkem</i> , <i>vähem</i> , <i>võrdselt</i> .
Loendamine, numbrite tundmine ja arvutamine	Loendab 5 piires ja tunneb arvude rida 5ni.	Tutvub arvude ja numbrimärkidega 10ni ja kirjutab neid näidise järgi.	Loendab 12 piires, teab arvude rida 12ni, tunneb ja kirjutab numbrimärke ning nimetab antud arvule eelnevat/järgnevat arvu.	Oskab 12 piires loendamise teel kindlaks teha esemete arvu, teab arvude 1–12 järjestust, tunneb numbrimärke ning oskab neid kirjutada.
	Mängib koos täiskasvanuga mängu, mis toetavad liitmisest ja lahutamisest aru saamist läbi praktilise kogemuse (nt klotsidest torni ehitamine, poemäng).	Saab aru, et pärast juurde lisamist on esemeid rohkem ja pärast äravõtmist vähem.	Paneb kokku kahe hulga esemed ja liidab ning võtab ühest hulgast esemeid ära ja lahutab.	Oskab liita ja lahutada viie piires ning tunneb märke $+$, $-$, $=$.
	Kuulab täiskasvanu matemaatilist jutukest, mis on illustreeritud näitlike vahenditega ja püüab sellest aru saada.	Koostab koos täiskasvanuga lihtsa matemaatilise jutu kahest hulgast.	Koostab lühikese matemaatilise jutukese kahe hulga kohta (nt „Mul oli 3 õuna, andsin 1 ära“).	Oskab koostada kahe esemete hulga järgi matemaatilisi jutukesi.
Suurused ja mõõtmised, ühikud	Võrdleb kahte eset suuruse (suurem – väiksem), pikkuse (pikem – lühem), laiuse	Võrdleb ja järjestab 3 eset suuruse, pikkuse, laiuse ja kõrguse järgi ning kasutab vastavaid mõisteid.	Järjestab kuni 5 eset suurusjärgi järgi, leiab vaadeldavast objektist silma järgi suurema - väiksema -	Oskab järjestada kuni viiete eset suuruse järgi (pikkus, laius, kõrgus jm).

	(laiem – kitsam) järgi ning kasutab lihtsamaid mõisteid.		sama suure ning kontrollib objekte kõrvutades.	
	Tunneb igapäevaelus ära münte ja rahatähti ning kasutab neid mängudes.	Teab, et rahaga saab asju osta ja mõisteid „sent” ja „euro” ning kasutab võrdlemisel mõisteid „kergem” ja „raskem”.	Seob rahasumma kogustega, oskab lihtsamat summat kokku arvutada (nt poemäng) ning tutvub mõõtühikutega (meeter, liiter, kilogramm) ja nende kasutamisevõimalustega.	Teab enamkasutatavaid raha- ning mõõtühikuid (euro, sent, meeter, liiter, kilogramm) ja seda, kuidas ning kus neid ühikuid kasutatakse.
	Tunneb mängus mõõtmise teel ära erineva pikkusega esemed (nt pikk, lühike).	Mõõdab täiskasvanu toel esemete pikkust nööri või muu vahendiga.	Mõõdab esemete pikkust kokkulepitud mõõtühikuga (nt pulk, samm) ja võrdleb tulemusi.	Oskab mõõta esemete pikkust kokkulepitud mõõtühikuga (samm, pulk, nööri vms).
Geomeetrilised kujundid ja mustrid	Eristab ringi, kolmnurka ja nelinurka ning leiab kujunditega sarnaseid esemeid lähiümbrusest.	Nimetab ja leiab tasapinnalisi kujundeid (ring, kolmnurk, nelinurk), kirjeldab erinevate nelinurkade (ruudu ja ristküliku) sarnasusi ja erinevusi.	Tutvub ruumiliste kujunditega kera ja kuup ja märkab sarnasusi ja erinevusi tasapinnaliste kujunditega (ring, nelinurk).	Tunneb ära ringi, kolmnurga, nelinurga, kera ja kuubi ning oskab neid kirjeldada.
	Jätkab õpetaja antud mustrit (nt punane-sinine-punane nupp).	Loob ja jätkab mustreid erinevate vahenditega (nt looduslikud materjalid, värvilised esemed).	Loob ja jätkab mustreid, rütme ning märkab neid ümbritsevas keskkonnas (nt põrandaplaadid on kollane-roheline-kollane-roheline, jalajäljed lumel).	Märkab ümbritsevas keskkonnas mustreid, rütme ja kordusi, oskab neid loogiliselt jätkata ja luua.
Orienteerumine ajas	Kasutab täiskasvanu toel mõisteid: <i>täna, homme, eile</i> .	Kasutab tuttavates olukordades mõisteid: <i>täna, eile, homme, praegu, enne</i> .	Teab, kasutab ja eristab mõisteid: <i>eile, täna, homme, enne, praegu, varem – hiljem, noorem – vanem</i> .	Oskab kasutada õigesti mõisteid <i>eile, täna, homme, enne, praegu, varem – hiljem, noorem –vanem</i> .
	Kordab täiskasvanu järgi nädalapäevade nimetusi ja leiab aastaegadele iseloomulikke tunnuseid (nt piltidel, vestluses vm).	Nimetab täiskasvanu toel ja kirjeldab erinevaid aastaegu, nädalapäevi õiges järjestuses ning tutvub kuude nimetustega.	Teab aastaegade ja nädalapäevade järjestust ning seostab kuid aastaagadega.	Oskab nimetada nädalapäevi, kuid, aastaagu õiges järjestuses.

	Kirjeldab aastaaga, millal on tema sünnipäev (nt siis, kui lumi on maas; siis, kui puude lehed lähevad kollaseks).	Teab, millisel aastaajal on tema sünnipäev ja täiskasvanu toel nimetab oma sünnikuud.	Nimetab oma sünnipäeva ja kuud, kasutades vajadusel abivahendeid (nt sünnipäevapuu, kalender).	Oskab nimetada oma sünnikuud ja -päeva.
	Märgab täiskasvanu toel kella liikumist, seostab teatud tegevusi kindla kellaaajaga.	Mõistab täiskasvanu toel, et kella suur seier (üleval) näitab täistundi ja tuvastab täistunni kellaaaja analoogkellal.	Tuvastab kellal täistundi (analoog- ja digitaalkellal) ja nimetab seda õigesti.	Oskab määrata kellaaega täistundides.
Orienteerumine ruumis, õuealal ja paberil	Kasutab täiskasvanu toel lihtsaid ruumilisi mõisteid: peal, all, ees, taga igapäevastes mängudes ja tegevustes.	Määrab enda asukohta teiste laste ja asjade suhtes (nt seisan sõbra taga, olen laua ees), ning täiskasvanu toel vasakut ja paremat poolt.	Määrab eseme (nt robotika vahendi) asukohta teise eseme suhtes ruumis, õuealal (nt GPS kunst) ja paberil kasutades mõisteid all, peal, kohal, keskel, äärel, vasakul, paremal.	Orienteerub ruumis, õuealal ja paberil ning oskab määrata eseme asukohta teise eseme suhtes- all, peal, kohal, keskel, äärel, vasakul, paremal.

KUNST			
3–4aastane	4–5aastane	5–6aastane	6–7aastane
Leiab täiskasvanu juhendamisel lähimast ümbrusest üksikuid detaile ja objekte ning kujutab neid lihtsustatult.	Leiab täiskasvanu juhendamisel lähimast ümbrusest detaile ja objekte ning püüab neid omavahel seostada ja kujutada.	Leiab lähimast ümbrusest detaile ja objekte ning kujutab neid vabalt ja isikupäraselt.	Oskab leida ümbritsevat vaadeldes detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid ning kujutab ümbritsevat vabalt valitud ja isikupärasel viisil.
Kasutab lihtsaid kunstivahendeid (nt värvipliats, pintsel, savi).	Katsetab täiskasvanu juhendamisel erinevaid kunstimaterjale ja väljendab ennast kunstitöö kaudu.	Oskab täiskasvanu juhendamisel mitmekülgseid kunstitehnikaid, -materjale ja -vahendeid kasutades väljendada meeleolusid ja kujutluspilte.	Oskab mitmekülgseid kunstitehnikaid, -materjale ja -vahendeid kasutades väljendada meeleolusid ja kujutluspilte.
Kasutab etteantud vahendeid täiskasvanu suunamisel.	Teab, kuidas erinevaid vahendeid ohutult ja sihipäraselt kasutada.	Valib sobivad vahendid ning kasutab neid ohutult ja sihipäraselt.	Kasutab erinevaid vahendeid ja võtteid ohutult ning sihipäraselt.
Kirjeldab täiskasvanu suunamisel oma kunstitööd lühidalt ja nimetab kujutatud objekte.	Jutustab täiskasvanu suunamisel oma kunstitööd ja õpib väljendama oma arvamust kaaslaste kunstitööde kohta.	Kirjeldab oma töö protsessi, selgitab valikuid ning avaldab teiste tööde suhtes heatahtlikult arvamust.	Oskab esitleda oma kunstitööd ja arutleda kaaslaste kunstitööde üle.
Kaunistab eseme täiskasvanu valitud vahendite (nt šabloon, tempel vm) ja juhendamise abil.	Kavandab ja kaunistab eseme täiskasvanu suunamisel.	Kavandab, valib vahendid ja kaunistab eseme iseseisvalt.	Koostab ise või valib tööst lähtuvalt sobivad motiivid või vahendid eseme kaunistamiseks.
Teeb täiskasvanu juhendamisel kaaslastega ühistööd.	Jagab töövahendeid kaaslastega ja osaleb ühises kunstitöös.	Teeb iseseisvalt tööd rühmas, järgides kaaslastega ühises kunstitöös kokkuleppeid.	Oskab kavandada ja teostada kaaslastega ühist kunstitööd.
Räägib täiskasvanu suunamisel kunstitööst.	Vaatleb kunstitöid ja jutustab teosest täiskasvanu suunamisel.	Arutleb nii enda kui ka teiste kunstitööde üle, suhtudes kaaslaste töödesse heasoovlikult.	Vaatleb kunstiteoseid ja oskab vestelda.
Kaunistab täiskasvanu abiga rühmaruumi.	Valib täiskasvanu suunamisel kaunistuse tegemiseks vahendid ja paigutab need rühmaruumi.	Oskab iseseisvalt kavandada ja valida kunstivahendid õpi- ja kasvukeskkonna kujundamiseks.	Kasutab kunsti õpi- ja kasvukeskkonna kujundamisel.

Tunneb ära tuttavad digiseadmed, kasutab neid koos täiskasvanuga.	Pildistab või filmib täiskasvanu juhendamisel.	Oskab kasutada digiseadmeid iseseisvalt, tehes pilti, videot või salvestades heli.	Loob digitaalset sisu (näiteks foto, heli, video).
---	--	--	--

MUUSIKA				
Alavaldkond	3–4aastane	4–5aastane	5–6aastane	6–7aastane
Laulmine ja muusika kuulamine	Huvitub laululistest tegevustest (plaksutab, teeb kaasa kokkulepitud liigutusi), laulab täiskasvanuga kaasa üksikuid fraase ja laululõike.	Laulab peast lihtsamaid õpitud laule rühmaga samas tempos.	Laulab teistega koos ja samas tempos õpitud eakohaseid laule, kasutades loomulikku häält.	Oskab laulda eakohaseid laule kaaslastega ja üksi.
	Tunneb rõõmu kuulatavast laulust või muusikapalast ja reageerib muusikale emotsionaalselt (nt plaksutab, kõigutab keha).	Väljendab emotsionaalselt kuulatud muusikas tajutud eristuvaid meeleolusid liigutuste ja liikumisega, tunneb kuulmise järgi ära õpitud laulu.	Teab muusikalisi põhimõisteid: aeglane – kiire, kõrge – madal, vali – vaikne, rõõmus – kurb ja oskab nende kaudu kuulatud muusikat iseloomustada.	Suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning kuulatud muusikat iseloomustada.
	Tunneb ära ja imiteerib looma- ja linnuhääli.	Eristab kõla järgi õpitud pille (nt kõlapulgad, tamburiin, marakas).	Eristab muusikat kuulates enamlevinud pille (nt klaver, viiul, flööt).	Eristab õpitud pille tämbri ja kõla järgi.
Pillimäng	Mängib kehapillil (plaksud, patsud) ja lihtsamatel pillidel (nt marakas, rütmimuna, kelluke) täiskasvanuga kaasa, eristades kiiret ja aeglast rütmi.	Mängib rütmipille (nt kõlapulgad, tamburiin, kuljused) muusika kuulamise, liikumise ja laulmise saateks.	Mängib õpitud pillidel rütmisaateid lasteriimidele ja -lauludele õige hoiu ja mänguvõtete, ansambli mängus osaledes alustab ja lõpetab koos teistega, mängib nendega ühes tempos.	Oskab mängida eakohastel pillidel õpitud lauludele, riimidele ja instrumentaalpaladele lihtsaid kaasmänge üksi ja koos kaaslastega.
Muusikalise rütmilise liikumise	Liigub koos täiskasvanuga, reageerides muusika eristuvatele vormiosadele (jooks, kõnd, seisak).	Juhindub muusika meeleolust ja rütmist ning püüab liikumisel nendega arvestada.	Arvestab liikumisel muusika meetrumiga, muudab liikumist muusikaosade ja muusikaliste väljendusvahendite vaheldumise põhjal (tempo, dünaamika, register).	Oskab liikuda vastavalt muusika rütmile ja meeleolule.
	Sooritab lihtsaid tantsuliigutusi (keerutus kohapeal, poolkük, kand- ja varvasastak, rõhksamm, liigutused ülakeha ja kätega) täiskasvanu ettenäitamisel.	Tantsib, kasutades eakohaseid tantsuelemente (liikumised ringis, kolonnis, paarilisega keerutamine), osaleb laulumängudes.	Esitab õpitud tantse, kasutades eakohaseid tantsuelemente (nt hüpakamm, liikumised paarilisega).	Oskab tantsida eakohaseid tantse üksi ja koos kaaslastega.

	Juhindub oma liikumise valikul muusika iseloomust ja täiskasvanu ettenäitamisest.	Väljendab muusika meeleolu liikumise kaudu.	Imiteerib ja katsetab loovaid liikumisi, kasutades erinevaid vahendeid ja arvestades muusika meeleoluga.	Oskab väljendada ennast loovalt muusikalis-rütmilise liikumise kaudu, kasutades liikumisel erinevaid liigutusi, tantsusamme, vahendeid.
--	---	---	--	---

LIIKUMINE			
3–4aastane	4–5aastane	5–6aastane	6–7aastane
Suudab keskenduda tuttavale ja huvipakkuvale kehalisele tegevusele täiskasvanu suunamisel.	Suudab keskenduda ja sooritada uudseid kehalisi tegevusi täiskasvanu suunamisel.	Suudab lühiajaliselt pingutada ja keskenduda kehalisele tegevusele ning seda lõpule viia.	Suudab pingutada ja keskenduda sihipärasele kehalisele tegevusele.
Tunneb liikumisel ja mängimisel mõningaid ohutusreegleid, kuid vajab täiskasvanu suunamist ja positiivset eeskuju.	Tunneb ja osaliselt järgib liikumisel ja mängimisel reegleid, kuid vajab veel juhendamist ja tuge.	Liikumistegevuses ja mängimisel järgib ohutus- ja mängureegleid, suudab juba teha arukamaid valikuid mänguks ja liikumiseks.	Peab liikumisel ja mängimisel kinni üldistest ohutus- ja mängureeglitest, valib liikumiseks ja mängudeks sobivad paigad ja vahendid.
Sooritab põhiliikumisi õpitud harjutustes ja mängudes (põhiliikumisoskused alles arenevad ja kujunevad).	Sooritab põhiliikumisi sujuvalt aktiivses tegevuses ja mängudes.	Sooritab põhiliikumisi sihipäraselt aktiivses tegevuses ja mängudes.	Sooritab põhiliikumisi pingevalt, nii et liigutused on koordineeritud.
Teeb tasakaalu, painduvust ja kiirust arendavaid harjutusi ja tegevusi.	Suudab sooritada tasakaalu, painduvust ja osavust arendavaid harjutusi ja tegevusi.	Suudab täpsemalt juhtida liigutusi ja kombineerida erinevaid liikumiselemente, sooritada kestvamaid tegevusi, painduvust, tasakaalu, kiirust ja jõudu arendavaid harjutusi ning tegevusi.	Oskab sooritada osavust, vastupidavust, painduvust, tasakaalu, kiirust ja jõudu arendavaid harjutusi ning tegevusi.
Suudab kõndida lühikest maad (nt 2-3m) kitsal rajal, seista ühel jalal mõned sekundid.	Suudab säilitada tasakaalu lühikest aega paigal olles ning liikuda piiratud pinnal ja liikumise ajal hoida kehaasendit (k.a kelgutamisel, suusatamisel, tõukerattaga sõitmisel vm).	Suudab seista ühel jalal ja oskab sooritada lihtsaid tasakaaluasendeid; suudab kõndida kitsal rajal enesekindlalt ja sujuvalt. Suudab hoida tasakaalu vahendil liikudes (nt kelgul, suuskadel, tõuke- või jalgrattal).	Suudab säilitada tasakaalu paigal olles ja liikumisel.
Sooritab harjutusi õpetaja sõnalise seletuse ja ettenäitamise järgi.	Sooritab harjutusi õpetaja sõnalise seletuse järgi ja püüab ise lihtsaid liigutusi või harjutusi ette näidata.	Sooritab harjutusi õpetaja selgituste järgi ja julgeb ka kaaslastele liigutusi ja harjutusi ette näidata.	Oskab sooritada harjutusi õpetaja selgituste järgi ja ise harjutusi ette näidata.
Teeb lihtsaid liigutusi muusika järgi.	Teeb lihtsaid rütmilisi liikumisi (nt plaks-plaks-hüpe).	Tunneb ja järgib lihtsat rütmi (nt korduvad mustrid, tempovahetus),	Oskab sooritada koos kaaslasega rütmiliikumisi.

		kasutab lihtsaid tantsusamme üksi ja rühmas tantsides.	
Reageerib lihtsatele rütmidele ja liikumisjuhistele (nt muusika järgi liikuma jääda või liikuda aeglasemalt/kiiremini).	Jälgendab liikumisega erinevaid rütme, lihtsa muusika või plaksutuse saatel (nt kõnnib ühtlases tempos, kui kuuleb plaksutust) ja muudab liikumisviisi rütmimuutusel.	Eristab aeglast ja kiiret rütmi ning kohandab oma liikumist vastavalt.	Oskab liikuda vastavalt rütmile ühtlase ja vahelduva tempoga.
Kasutab erinevaid vahendeid (näiteks pallid, rätikud, rõngad, suusad, kelgud jne) loovalt ja katsetades, mitte veel sihipäraselt.	Kasutab erinevaid vahendeid (näiteks pallid, rätikud, rõngad, suusad, kelgud jne) juba sihipärasemalt (nt viskab palli soovitud suunas, suudab rõngast keerutada).	Kasutab vahendeid iseseisvalt, mitmekesisemalt ja loovalt (nt suudab visata palli sihtmärki, veeretada ja keerutada rõngast, kelgutada turvaliselt).	Oskab kasutada liikumisel erinevaid vahendeid (näiteks pallid, lindid, rätikud, rõngad, reketid, suusad, kelgud jne).
Mängib täiskasvanu juhendamisel, lihtsaid mängu, kus on liikumist ja vähem kindlaid reegleid.	Mängib lihtsamaid liikumismänge, kus on 1–2 reeglit. Sportlikke elemente (nt viskamine, hüppamine, jooksmine) rakendab mängus sihipärasemalt.	Mängib mängu, kus on rohkem reegleid ja koostööd (nt liikumis- ja sportlike elementidega mängud meeskondades).	Oskab mängida erinevaid liikumis- ja sportlike elementidega mängu.
Nimetab täiskasvanu suunamisel mõningaid igapäevaseid liikumisi (nt jooksmine, hüppamine, ronimine), eriti neid, mida ise sageli teeb.	Nimetab erinevaid igapäevaseid liikumisi (nt rattasõit, jooksmine, tantsimine) ja lihtsamaid spordialasid, mida on näinud või ise teinud (nt jalgpall, tantsimine vm).	Nimetab erinevaid igapäevaseid liikumisvõimalusi (nt jalgrattaga sõitmine, kelgutamine vm) ja mitmeid spordialasid nimepidi, eriti neid, mida on ise proovinud või mida peres harrastatakse.	Oskab nimetada erinevaid igapäevaseid liikumisvõimalusi ja spordialasid.